Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 39/1334	Łódź, Wtorek 14 lutego 1928 r.	זעקסטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג כג שבט תרפ"ח	Nr. 39/1334

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

נייע פערפלייצונג אין אמעריקא.

נ י ו - י א ר ק, 13. (ספ. טעל.) אין עקוואדאר האט א שטורם, וואס איז געווען פערבונדען מיט א כמארע-אפרייס, א-רויסגערופען א גרויסע פערפלייצונג. די טייכען זענען ארויסגעטראטען פון די ברעגעס, פערפלייצענדיג די פעלדער און פערניכטענדיג די תבואות. ס'זענען דא קרבנות אין מענשען. גאנצע סטאדעס בהמות און שאף זענען פערניכטעט גע-ווארען. די אייזענבאהן-פערבינדונג איז איבערגעריסען געווארען.

די שטאט גוואקוויל געפינט זיך אונ-טער'ן וואסער.

ל א נ ד א ן, 13 (ספ.טעל.) דער שטורם, וואס ווילדעוועט זייט עטליכע טעג איבער בריטאניען, האט היינט אנגע-מאכט ווייטערדיגע שאדענס. אין לי-ווערפול האט דער שטורם דערגרייכט די שנעלקייט פון 160 קילאמעטער אין א שעה. די היזקות זענען זעהר גרויס.

אין לאנדאן זענען עטליכע מענשען אומגעקומען. א רייה געביידעס זענען חרוב געווארען.

פ א ר י ז, 13 (אטע) איבער פראנק-רייך און אויף די ברעגען פון אטלאנטיק רויערן ווייטער שטארקע שטורמען, וואס האבען אין פיל ערטער פערואורזאכט קרבנות. אין דער געגענד פון שאר-לעוויל און מעזיע איז די מאזעלם ארויס פון די ברעגעס.

נישט ווייט פון פיניסטער האבען עט-ליכע ראמפס־שיפען דורך ראריא נע-רופען הילף.

ל א נ ד א ן 13 (אטע) פון סידנעי טיילט מען מיט, אז אין דער געגענד פון די מורח - אויסטראלישע קויהלען גרובען האט א געוואלדינער ציקלאן אנ-געמאכט גרויסע שאדענס. פון פערט זענען אנגעקומען ידיעות, אז אנ'אונגע הייער שטארקער וויכער האט צושטערט עטליכע האטעלען, די געביידע פון די פייערלעשער און קאשציאלען.

פ א ר י ז 13 (ספ. טעל.) דער גע-וואלדיגער שטורם, וואס האט נעכטען געבושעוועט איבער פראנקרייך האט אנגעמאכט גרויסע חורבנות אין פארט דונקירקא. איינע פון די גרויסע שיפען וואס האט זיך אפגעריסען פונ'ם אנקער איז אונטערגעכאפט געווארען פונ'ם ווי-כער און ארויפגעווארפען אויף אייניגע פישער-שיפלעך, וועלכע זענען גע-ווארען שטארק צושעדיגט, אדער דערטרונקען. דער וויכער האט אויך אנגעמאכט שא-דענס אין בולאן, האוור א. אנד. אין עלזאסער שטעטעל בישווייל'ער האט דער וויכער ארויסגעריסען א מויער 30 מעטער די לענג. אנ'ארבייטער וואס האט געארבייט ביים מויער איז דער-הרג'עט געווארען, א צווייטער - פער-וואונדעט.

ר י ג א 13 (אטע) נאך די געוואל-דיגע שניי־זאווערוכעס, זענען אין או-קראינע געווארען שטארקע פרעסט, וואס דערגרייכען ביז 30 גראד. אין כארקאוו זענען נאטירט געווארען איבער צעהן פאלען פון אפפריהרען זיך אברים.

* * *

ל ע נ י נ ג ר א ד, 13 (ספ. טעל.) פון דא איז אבגעגאנגען אנ'אייז - ברעכער, וועלכער וועט פרובען צו ראטעווען 400 פישער, וואס זענען בעת דעם לעצטען שטורם אוועקגעריסען געווארען אויף אנ'אייז-קריע.

* * *

מ א ס ק ו ו ע, 13. (ספ. טעל.) צוליב א געוואלטיגען שטורם אין פינישען ים-אויסגוס האט די נעווא דורכגעבראכען דעם אייז, פערגאסען ארגיענבאום, דעם אינזעל עלאגין און די נידריגערע טיילען פון לענינגראד.

צוליב'ן פריהעיטינען טויט פון פובליציסט, געוועזענעם סיים-דעפוטאט

משה פראסטיג

דריקען מיר אויס דעם אויפריכטיגסטען בייליד דער פאמיליע פון פערשטארבענעם און דער רעדאקציע פון לעמבערגער „מארגען".

רעדאקציע „נייער פאלקסבלאט".

טיף דערשיטערט זענען מיר מודיע וועגען פריהצייטיגען טויט פון אונפערגעסליכען זשורנאליסט

משה פראסטיג

רעדאקטאר פון לעמבערגער „מארגען", געוו. סיים-דעפוטאט. וועלכער איז געשטארבען אין סאן-רעמא אין עלטער פון 41 יאהר.

יוד. ליטעראטען- און זשורנאליסטען-פעראיין אין לאדז.

4 וואל-קאמיטעט פון „בונד" אריגינעלע קארוזעל-וואר-מיטינגען 4 איז די ליסטע — פון — „בונד"!

קומען פאר אין זאל פון „קאלאסעאום", זאכאדניא 53 פרייטאג, דעם 17 ה. ח. פון 7 אין אוועגד און שבת דעם 18 ה. ח. א גאנצען טאג.

אלע בענקעל-באפערס און וואהל-בלאפערס קארוזעל-פערדלעך פראגראם-דרשות :—: און האלטען זייערע :—:

וועלען אויף די מיטינגען אין ספעציעלע בגדים זיך דרעהען אויף

יעדער רעדנער וועט בעגלייט ווערען מיט ספעציעל פאר איהם פערפאסטע פאר־אדיעס און מוזיק קאטערינקעס, פויקן, צימבאלן, טאצן א.אז.וו.

בילעטען באצאלטנס צו בעקומען אין ארבייטער-ווינקעל פאלגראניצא 20 און אין וואל-ביורא פאמארסקא 18 צום פרייז פון 50 גראשען ביז 1 גילדען.

לטובת דער נאכט-פאגאטאוויע „לינת הצדק"

היינט, דינסטאג, דעם 14-טען פעברואר ד. י. 9 א זייגער אין אוועגד קומט פאר אין די ספעציעל-דעקארירטע זאלען פון „מעטראפאל" (מאניושקי 1)

אנ'אווענד לטובת דער נאכט-פאגאטאוויע „לינת הצדק"

פערבונדען מיט אנ'אינהאלטסרייכע פראגראם.

צו דעם דערמאנטען אווענד האט די בעריהמטע אפערן-זינגערין ה. דוליצקא פארגעברייט יודישע פאלקס-לידער. :—: אריינגאנג צוזאמען מיט'ן אווענד-ברויט 7 זל.

די איבערגעבליבענע בילעטען זענען נאך צו בעקומען אין פעראיינס-קאנצעלאריע צעגעלניאנא 53 אין די ביורא-שעה'ן און אין טאג פון אווענד ביים אריינגאנג.

דער קאמיטעט.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

מיטוואך, דעם 15. פעברואר ד. י., 8.30 א זייגער אווענד, וועט האלטען דער בעקאנטער דיכטער און דראמאטורג

פרץ הירשביין,

וועלכער האט געמאכט א רייזע איבער די וועלט

א פארלעזונג — אויף דאס טעמא: — „די וועלט, ווי איך זעה זי"

בילעטען צום פרייז פון 50 גר. ביז 2 זל. צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע. 108

קאמוניקאט. פון מאגאזין-שניידער-פעראיין, אין לאדז, אלעע 1. מאי נומ' 2.

זונטאג, דעם 12. ה. ח. איז פארגעקומען א געמיינזאמע קאנפערענץ פון לאדזער און בזשעזשינער מאגאזין-שניידער-פעראיינען און עס איז בעשלאסען נישט אויסצופערטיגען די פערשטריקטע ארבייט פון די לאדזער מאגאזינערס אין בזשעזשין און אונטערצוהאלטען דעם שטרייק, כדי די פארלעך-שניידער זאלען געווינען זייערע גערעכטע ארויסגעשטעלטע פאדערונגען.

גלייכצייטיג איז בעשלאסען געווארען אויף שבת, דעם 18. פעברואר — א געמיינזאמע האיאז-קאנפערענץ פון לאדזער, בזשעזשינער און אזארקאווער מאגאזין-שניידער-פעראיינען, כדי צו דערפיהרען צו א געמיינזאמע פערשטענדיגונג. מיט אכטונג:

די פערוואלטונגען פון לאדזער און בזשעזשינער מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיינען

בעמערקונג: אויף א פערוואלטונגס-זיצונג פון לאדזער און בזשעזשינער מאגאזין-שניידער-פעראיינען איז בעשלאסען געווארען אפצושטעלען די בזשעזשינער ארבייט אין לאדז.

פערוואלטונג פון מאגאזין-שניידער-פעראיין אין לאדז

מזל-טוב!

צו דער חתונה פון מיין טייערן יונגסטען ברודער

מאיר'ל הערשקאוויץ

מיט פרל. רחטשע גערשטיין

ווינש איך יתן ד' שתי' דרככם בחיים ברכה והצלחה ויזרח מזלכם כשמש בצהרים.

אליעזר הערשקאוויץ.

צו דער חתונה פון פרל.

איטקא איזראעלעוויטש (לאדז)

מיט ה' יצחק באלקאווסקי (קוטנא)

וועלכע איז פארגעקומען שבת דעם 11 פעברואר ד. י.

ווינשען א הארציגען מזל-טוב און א גליקליך צוזא-מענלעבען: איטקא, רוזשקא, לאה'טשע, אבראם, ישראל'יק, משה און פרוי.

רעגירונג וויל מיטארבייטען מיט'ן סיים.

גרויסע פאליטישע רעדע פון מין. בארטעל אין קראקא.

קראקא, 13. (טעלעפאָניש). אין גרויסען זאל פון אלטען טעאטער איז נעכטען פאָרגעקומען א ריזיגע פערזאמ-לונג, אויף וועלכע דער וויצע-פרעמיער פראָפ. בארטעל איז ארויסגעטרעטען מיט א גרויסער רעדע. צו דער פערזאמלונג איז געקומען א פערשידענפארביגער עולם פון קנאפע 3000 פערזאָן. די ערשטע רייהען זענען געווען בעזעצט מיט הע-כערע בעאמטע און פאָרשטעהער פון דער מאכט, עס זענען אויך געווען רע-ליגיעזע יודען, וועלכע זענען געזעסען אין יארמולקעס.

ביים אָנהויב האָט פראָפ. בארטעל זיך ענטשולדיגט, זאָגענדיג, אז ער איז א שלעכטער רעדנער. די רעדע זיינע איז אָבער געווען זעהר א געלונגענע, מיט טעמפעראמענט און פול מיט הומאָר און איראָניע אויף זיינע פאָליטישע געגנער.

אין דער רעדע האָט פראָפ. בארטעל פאָרגעשטעלט די ארבייט פון דער רעגי-רונג אויפ'ן עקאָנאָמישען געביט. דער-ביי האָט דער וויצע-פרעמיער ערקלערט, אז די פינאנציעל-ווירטשאפטליכע לא-גע פון דער פוילישער מלוכה איז גענצ-ליך צופרידענשטעלענד, וואָס איז שייך דעם פאָזיטיווען האנדעלס-בילאנס, איז די דאָזיגע ערשיינונג גאָרנישט אזוי טרויעריג. עס טרעפט גאנץ אָפט, אז א דאָקטאָר רופט ארויס קינסטליך א גע-העכערטע טעמפעראטור, וועלכע דויערט קורץ און שפעטער קומט די רפואה. דער פאסיווער האנדעלס-בילאנס וועט אין די נאָהענטע 2 חדשים נאָך וואקסען און ער וועט אודאי דערגעהן ביז 50 מיליאָן זל. (היינט בעטרעפט דער פא-סיוו פון האנדעלס-בילאנס 30 מיליאָן זל.), אָבער שפעטער וועט ער אינגאנ-צען פערשווינדען. די אינערליכע שונאים קאָנען זיך, אלזאָ נאָך פרעהען 2 חדשים.

— מיר האָבען נישט בדעה — האָט געענדיגט מיניסטער בארטעל זיין רע-דע — אראָפצולאָזען די פליגעל, אָדער ווענינגער ארבייטען. מיט דער גאנצער רוהיגקייט ווארטען מיר אויפ'ן רעזול-טאט פון די וואהלען. מיר ווילען און שטרעבען מיטצוארבייטען מיט דעם סיים. אויב דער סיים וועט זיך שטע-לען אויף דעם זעלבען שטאנדפונקט, ווי די רעגירונג, אויב ער וועט אלע זיינע כוחות אָפפערען דער מלוכה, דער גרוי-סער און איינציגער פארטיי, וואָס הייסט פוילען, וועלען מיר דעמאָלט האנד-ביי-האנד געהען צו דער ווייטערדיגער אר-בייט פאר דעם רוהם און גרויסקייט פון פוילען.

אין נייעם סיים, האָט פראָפ. באר-טעל ווייטער ערקלערט, וועט די רעגי-רונג אריינטראָגען א פראָיעקט וועגען פערגרעסערען די מלוכה-הכנסות, כדי צו קאָנען העכערען דעם געהאלט פון די מלוכה-בעאמטע.

די יודען-פראגע האָט פראָפ. בארטעל נישט דערמאָהנט מיט קיין איין וואָרט.

עס האָבען נאָך גערעדט פראָפ. קושי-זשאנאָווסקי און סענ. באָיקא. סענ. באָיקאָ האָט זיך געקלאָגט, וואָס אויף דער סאנאציע-ליסטע פיגורירען צו ווע-ניג פויערים.

פויליש-סאָוויעטישע אונטערהאַנדלונגען

וועלען נישט פארקומען אין וואַרשא.

וואַרשאָ. 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) די סאָוויעטישע געזאנדשאפט האָט ארויסגעלאָזט א קאָמוניקאט, אין וועלכען זי טיילט מיט, אז די קלאנגען, וועלכע האָבען זיך פערשפרייט, אז די סאָוויעטיש-פוילישע אונ-טערהאנדלונגען זאָלען זיך אריבערטראָגען קיין וואַרשאָ און, אז די דעלעגאציע, וואָס איז בעשטימט געוואָרען פון מאָסקווע, זאָל שוין די טעג אָנקומען קיין פוילען, שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט.

ביי וועמען האָט מען צוגע'גנב'עט אַ גאָלדענעם סיגנעט מיט אַ יאַפּאַנישען סאַפּיר?

וואַרשאָ, 13 (טעלעפאָניש) צום יו-בעליר רפאל טאָלפּיאַקאָוו (לעשנא 77) איז אריינגעקומען אַנ'אונבעקאנטע פרוי און געוואָלט פערקויפען א גאָלדען פינ-גערל מיט אַנ'אָריגינעלען יאפאנישען סאפיר. דער יובילער האָט געפאָדערט פון דער פרוי עפעס א דאָקומענט, כדי צו וויסען ביי וועמען ער קויפט דאָס. די פרוי האָט אָבער ערקלערט, אז קיין דאָקומענט האָט זי גראָד נישט ביי זיך. זי האָט איבערגעלאָזען דאָס פינגע-רעל ביים יובעליר און איז אוועק מכלו-מרשט ברענגען דעם געפאָדערטען דאָ-קומענט. זי איז אָבער מעהר נישט צוריקגעקומען. היות דאָס פינגער'ל מוז שטאמען פון א גנבה, האָט דער יובע-ליר עס אָפּגעטראָגען אין דער פאָליציי אריין.

אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ נייעם צאָל-טאַריף.

וואַרשאָ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). די פוילישע רעגירונג פיהרט איצט אונטערהאנדלונגען מיט פערשידענע געזאנדשאפטען וועגען דעם צאָל-טאריף. ביז די אונטערהאנדלונגען וועלען נישט פערענדיגט ווע-רען, וועלען די רעזולטאטען נישט פערעפענטליכט ווערען.

אויף געוויסע שוועריגקייטען שטויסען זיך אָן די אונטערהאנדלונגען מיט טשעכאָסלאָוואקיען.

מ'קען אָפען האַלטען שבת די געוועלבער אין תל אביב.

ירושלים 13 (י.ט.א. טעלעגראַ-פיש) דאָס קרייז-געריכט אין יפו האָט מבטל געמאכט דעם אורטייל פון תל-אביב'ער געריכט איבער דעם יוד אלט-שילער, וועלכער איז בעשטראָפט גע-וואָרען מיט 2 פונט פאר אָפען האל-טען זיין געוועלב אום שבת. די פער-אָרדנונג צו פערמאכען די געשעפטען אין שבת אין תל-אביב איז בשעתו בע-שטעטיגט געוואָרען דורך נציב העליון. דאָס יפו'ער קרייז-געריכט איז אָבער ארויסגעגאנגען פון דער הנחה, אז דער ארט. 15 פון דער ארץ-ישראל קאָנסטי-טוציע גאראנטירט געוויסענס-פרייהייט פון יעדען בירגער און האָט מבטל גע-מאכט דעם אורטייל פון תל-אביב'ער געריכט.

—o—

פּראָ-פּאַלעסטינער קאָמיטעט אין איטאַליען.

רוים, 13 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) אונטער'ן פאָרזיץ פון געוועזע-נעם קאָלאָניען-מיניסטער סקאלעא איז דאָ פאָרגעקומען די גרינדונגס - זיצונג פון דעם פראָ-פאלעסטינא-קאָמיטעט. אין דער זיצונג האָבען זיך בעטייליגט א גרויסע צאָהל בעדייטענדע פערזענליכ-קייטען פון דער פאָליטישער און געזעל-שאפטליכער וועלט.

—o—

געשטאָרבען יוסטיץ-ראַט בערנאַרד ברעסלויער.

בערלין 13 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין עלטער פון 47 יאָהר איז דאָ גע-שטאָרבען דער פיהרער פון ליבעראלען יודענטום יוסטיץ-ראט בערנארד ברעס-לויער. דער פערשטאָרבענער איז געווען פאָרזיצענדער פון פערבאנד פון דיי-טשע יודען פון משה'ס גלויבען, ער איז אויך געווען א מומחה אין יורידי-שע פראגען.

—o—

שמוגעל פון זייד געברענגט אַ מלוכה-שאָדען פון 7 מיליאָן זלאָטיס.

בידגאָשטש, (טעלעפאָניש) די אויספאָרשונג, וואָס דער צאָל-דעפארטא-מענט האָט דאָ געפיהרט וועגען די אפערעס, וועלכע זענען מיט א האלב יאָהר צוריק ענטדעקט געוואָרען ביים שמוגלען גרויסע זייד-טראנספאָרטען פון דייטשלאנד קיין פוילען, האָט פעסטגע-שטעלט, אז דער מלוכה אוצר האָט גע-האט א שאָדען פון זיבען מיליאָן זלאָ-טעס.

ביי פערשידענע סוחרים, וועלכע האָ-בען זיך בעטייליגט אין די שמוגעל-אפערעס, איז שוין איינגעמאָהנט געוואָ-רען א מיליאָן מיט צוויי הונדערט טוי-זענד זל. געלד-שטראָף. אין די אפערעס זענען אויך פערמישט פיל צאָל-בעאמטע.

פערפלייצונג אין סאָסנאָוויץ געהט אַריבער.

סאָסנאָוויץ. 13 (טעלעפאָניש) פרייטאָג האָט דאָ די ווייסעל אויסגע-גאָסען און פערפלייצט אין פאָרשטאָט 1 גאסען און 200 הייזער. עס האָט זיך באלד אָנגעהויבען אַנ'ענערגישע רעטונגס-אקציע.

נעכטען איז דאָס וואסער אָפּגעפאלען און דאָס לעבען אין די פערגאָסענע גאסען ווערט ווידער נאָרמאל.

די מאָדערנסטע
לאמפען
פאר שפייזע-צימערע
און קאַבינעטען

קויפט זיך אמבעסטען צו פאבריק-פרייזען
ש. י. שמאלעוויטש
פאלודניאָווע 8.
בעמערקונג: עס ווערען אויך אָנגע-נומען אלערליי איבעראַרבייטונגען פון גאז אויף עלעקטריע, אויך אַקסעדירט. 1523
טעלעפאָן 39-64.

וויכטיג פאר שאָכטעל-מאַכער!
צו פערקויפען
א שנייד- און ריצמאשין
מיט 7 פאָר מעסער און 7 ריצמעסער, פירמע „מאָנס-פעלד", לייפציג, אויך א עקענהעפט-מאשין, „ברעמער", אלעס אין בעסטען צושטאנד, ביי זילבערשטיין, פאָס.-שולץ 48 פון 2–4 נאָכמ. 970

עלטערען!
פאר 3 זלאָטעס א וואָך ווערט געלערנט מיט קינ-דער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריוו זעלבסט צוזאַמענשטעלען דורכ'ן בעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. ראַ-ווענפעלד, פלאץ וואלנאָשטשי 6 קווער אָפ. רעכטס 2 שט. געם. ס'ווערען אויך אָנגענומען אנפענגער פון 5 יאָהר אן

יוּר. י. אינפעלד
וואָסקאדניא 42. 42

Dr. med.
BRAUN
פאלודניאָווע 28.
טעלעפאָן 46-26
ספעציעל-ארצט פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אוישפאל)
עמפפאנג פון 9—11 פרי און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראנקהייטען און אַקושעריע
נאַוויראָט 11 טעל. 34-72.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע קאָנסקאָ 194 פון 12—2 און פון 6-8

Dr. med.
A.Szmirgeld
נערווען-ארצט
עלעקטריזאציעס, ליכטהייל-אפאראטען
Cegielniana 6, tel. 51-89
עמפפאנגט פון 5—7 אָווענט
הייל-פעדאַגאָגישע קורסען
פאר שוואכבעגאבטע, שטאַ-טערער קינדער, שפראַ-כשטערונגען (שטאמלען, מויל-ברומען)

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וענערישע קראַנקהייטען און ליכט-הייל-אינסטיטוט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

PRZY PODAGRZE REUMATYZMIE ISCHIASIE GRYPIE NERWOBÓLACH, BÓLACH GŁOWY ZAZIĘBIENIACH
OKAZAŁY SIĘ TABLETKI TOGAL ŚRODKIEM ZBAWIENNYM.
SPRÓBUJCIE, A PRZEKONACIE SIĘ.

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH
TOGAL ROZPUSZCZA KWAS MOCZOWY
GERHARD F. SCHMIDT.
WYTWÓRNIA PREPARATÓW FARMACEUTYCZNYCH
ZURICH. MONACHJUM, BERLIN, WIEDEŃ, BUDAPESZT. TORONTO (KANADA). GDAŃSK.

מעבעל קויפט נישט סיין מעבעל
מעבעל
בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט איז סיין
44 מעבעל-געשעפט גדאנסקא (דלוגא) טעלעפאָן 62-56 44
CH. ŁAZNIK
מעבעל
אויך קויפט איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנען, ...

פאדערט איבעראל
נאָר די פא-טענטירטע
פעלד-בעטען
Palma-Patent
געזונדהייט-פראַקטיש ביליג
פאר וועלכע מיר גאראנטירען אויף 8 יאהר
ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינ-דער-בענקעלעך אויף רעדלעך און אויך מעטאַל-מעבעל.
מאטראַצען געבענטע, שאמטא-ווע און האנדישקע
קאַזעטקעס און טאפטשאנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך 17 זל., פעלדבעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען.
הורט. ומיטלעכע רעפאַראַטורען. דעטייל.
לאדז, פּוּלנאָצנא 24, טעלעפאָן 31-85.

WYCIEŃCZENIE-BLEDNICĘ
LECZY
HEMOGEN
przetwór żelaza
MAGISTRA KLAWE

ORYGINALNY TYLKO Z FIRMĄ
KLAWE

צו דער יודישער יוגענד!

מיר זענען אַריין אין דער לעצטער און ענטשיידענער פאַזע פון וואַהל-קאַמף. אויפ'ן יודישען וואַהל-פראָנט איז די סיטואַציע שוין גענצליך אויפגעקלערט און די קאָנטורען פון די שטרייטענדע צדדים לאָזען זיך שוין אַמדייטליכסטען אָנמערקען. עס שטעלט זיך אַרויס קלאָר און בולט, אַז דער אַסימילאַציע האָט זיך פערוואָלט ווידער אויפצולעבען אויף דער יודישער גאַס און צוזאַמענעהמענדיג דאָס רעשט ביסעל כחות, שטרעקט זי ווידער אויס די הענד נאָך דער פּאָליטישער העגעמאָניע ביי יודען. דאָס אַסימילאַציע-געשפענסט איז אַרויס פון ווינקעל, וואוהין אונזער לאַנגיעהריגער קאָנסעקווענטער און מוטיגער נאַציאָנאַלער קאַמף האָט זי געהאַט פערדרענגט, און פּראָבירט איהר מזל אונטער כל-ערליי יראת שמים-פירמען און מכלומר'שט עקאָנאָמישע לאָזונגען. מען וויל דורכאויס איינשמועסען דעם יודישען כלל דאָס אין די אינטערעסען פון זיין רעליגיע און עקאָנאָמיק מוז ער פערציכטען און בכלל זיך אָבזאָגען פון יעדען דרייסטען און עפענטליכען נאַציאָנאַלען קאַמף.

ווי תמיד זענען אויך דאָס מאָל די קריכערישע מה-יפית'ניקעס פערשלייערט אַלס פערוואָרגער פון די רעליגיעזע אינטערעסען; טריי זייערע גרונד-פּרינציפּען, וועלכע זאָגען, אַז די יודישע פּאָליטיק מוז רעגולירט ווערען נישט אַזוי ווי עס פערלאַנגט דער נאַציאָנאַלער אינטערעס פון די יודען גופא.

דאָס איז דער תמצית פון אַלע וואַהל-פּאַראָלען פון די פריש-געבאַקענע „נאַציאָנאַליסטען" פון קירשבראָין — ווערמקרויט — ווישליצקי הח"ר. מיט דעם אָט גייסטיגען באַגאַזש האָט מען זיך פערמאָסטען צו געווינען די פּאָליטישע איבער-מאַכט אויף דער יודישער גאַס און אַזוי אַרום דעזאָריענטירען און אָפּשרעקען דעם יודישען וועהלער, נעהמענדיג זיך אומעטום צו הילף אונפעראַנטוואָרטליכע קאַריעריסטען און פערשידענע פינסטערע טיפּען, וואָס פּרעטענדירען אויף דער ראָל פון תקיפים און קהל'ס פערזאָרגער.

נישט אַ סך אונטערשטעלינג איז אויך געבליבען די רויטע אַסימילאַציע אין דעם געשטאַלט פון „בונד" און לינקע „פּ. צ.", וועלכע פערפלייצט די יודישע גאַס מיט אַ מבול פון פּוסטער דעמאַגאָגיע און אויסגעדראָשענע פראַזען, בעקעמפענדיג סיסטעמאַטיש דעם יודיש-נאַציאָנאַלען אויפלעבונגס-געדאַנק.

אין זייער מיאוס'ען און שעדליכען וואַהל-קאַמף, זענען זיי שוין אַזוי ווייט דערגאַנגען, אַז מען פּרעטענדירט שוין אויף די שטימען פון יודישען האַנדווערקער און קליינהענדלער, הגם די בונדישע און פּ.צ.'קישע פּאָליטיק בעקעמפט טאָג-טעגליך די בלוטיגע נויטען פון האַנדווערקער און קליינהענדלער. נישט האָבענדיג די מינימאַלסטע שאַנסען אויף אַן אייגענעם מאַנדאַט, אין וועלכען עס איז וואַהל קרייז, האָבען די אַלע אונפעראַנטוואָרטליכע עלעמענטען פון רעכטס און לינקס זיך געשטעלט פאַר אַ הייליגען ציל צו צוברעכען די יודישע שטימען, בכדי נישט צו דערלאָזען צו קיין יודישער פערטרעטערשאַפט אין קומענדיגען סיים.

אין קאַמף מיט די אַלע לאַגערען שטעהט יעצט דער יודיש-נאַציאָנאַלער בלאָק ביים בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וועלכער איז דער איינציגער וואָס ענטשפּרעכט דער איצטיגער וואַהל-קאָנפיגוראַציע אין פּוילען און בילדעט מיט זיך אַ רינגעלע אין דער קייט פון די מוטיגע קאַמפען פאַר דער פולשטענדיגער עמאַנציפּאַציע פון יודענטום. צו שטאַרק איז ביים היינטיגען טאָג דאָס נאַציאָנאַלע בעוואוסטזיין ביים פּוילישען יוד דאָס מיר זאָלען דאַרפען יעצט סיגנאַליזירען אַ וועלכע עס איז ערנסט געפאַהר מצד דער אַסימילאַציע.

איינס אָבער מוז יעצט געשעהען: עס מוז קומען דער יום-הדין פאַר אַלערליי קריכערס סיי פון די רויטע און פון די שוואַרצע מאַנדאַטען-כאַפּערס.

דער מה-יפית, אַלס פאַקטאָר אין יודישען לעבען, מוז אויסגעראָטען ווערען. און דאָס איז דער הייליגער ציל פון אונזער איצטיגער וואַהל-קאַמפּאַניע.

די יודישע יוגענד, וועלכע מיר זענען תמיד געוואוינט צו זעהן אין אוואַנגאַרד פון אונזער נאַציאָנאַלען קאַמף, מוז זיך דריבער מאָביליזירען צו דעם דעצידירענדען קאַמף געגען די אונפעראַנטוואָרטליכע מאַנדאַטען צעברעקלער און שטעלען זיך צום דינסט פון יודישען בלאָק ביים בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

יודישער יוגענד - וואַהל-קאָמיטעט
ביים בלאָק פון די נאַציאָנאַלע
מינדערהייטען.

יוגענד-גרופּע ביים „על המשמר".
" " " „רעוויזיאָניסטען".
" " " „עת לבנות".
" " " „התאחדות".
„צעירי מזרחי", „הפועל המזרחי",
ז.מ.ס. „ירדניה", אַ.ז.ס. „ירדניה",
„השחר", „ברית טרומפּלדור",
„גרדוניה", כ. פּ. „חשמונאי",
ציוניסטישע גרופּע אין „מכבי",
ציוניסטישע יוגענד פעראייניגונג,
ציוניסטישע יוגענד גייערס-ראַיאָן.
" " שייבלערס-ראַיאָן
" " אַלטשטאָט,
אונפּאַרטייאישע יוגענד. (*)

פילהאַרמאָניע-זאַל מאָנטאַג, דעם 20-טען פעברואַר

פּרעסע-רעדוטע

א. נ. „געזעגנונג פון קאַרנאַוואַל"

געפּלאַנט אַן אָנפאַל אויפ'ן געוו. וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי.

(§) אין קרייז-געריכט איז נעכטען בעהאַנדעלט געוואָרען דער פּראָצעס געגען דעם 35-יעהריגען וולאַדיסלאַוו פּיאַסקאָווסקי (פּזשעגדזאַלניאַנאַ 39), וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין צוגרייטען אַן אָנפאַל אויפ'ן געוועזענעם וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי, וועלכער האָט נאָכ'ן ערמאָרדען פון דעם געוו. פּרעזידענט ציגאַרסקי אויסגעפיהרט דעם אַמט פון שטאָט פּרעזידענט.

דער בעשולדיגונגס-אַקט איז צוזאַמענגעשטעלט אויפ'ן יסוד פון דעם, וואָס אַ געוויסער איגנאַצי זשולטיק האָט געוואָרענט דעם וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי, אַז וואַצלאַוו פּיאַסקאָווסקי גרייט צו אַן אָנפאַל אויף איהם און אויף אַ רעוואָלווער, וואָס מען האָט געפונען ביים בעשולדיגטען.

דאָס געריכט האָט דאָך, צוליב מאַנגעל אין בעווייזען דעם בעשולדיגטען פרייגעשפּראָכען.

אָריגינעלער פערוויילונגס-אָווענד לטובת דער נאַכט-פּאַגאָטאָוויע פון „לינת הצדק".

(—) היינט 9 אַ זייגער אין אָווענד קומט פאָר אין די זאַלען פון רעסטאָראַן „מעטראָפּאָל" מאָניושקי 1 אַ זעהר אָריגינעלער פערוויילונגס-אָווענד מיט אַ פערשידענאַרטיגען און אינהאַלטסרייכען פּראָגראַם. אויפ'ן אָווענד וועט צווישען אַנדערען אויך אַרויסטרעטען די אָפּערען-זינגערין זוליצקאַ. דער אָווענד וועט זיכער צוציהען אַ גרויסען קרייז-בעזוכער, מכל שכן שוין, אַז די ריינע הכנסה איז בעשטימט אויף צו פערענדיגען די הכנות צו ברענגען אין בעוועגונג אַן אויטאָ-קאַרעטקע פאַר די נאַכט-פּאַגאָטאָוויע פון דער נוצליכער און סימפּאַטישער געזעלשאַפט „לינת הצדק".

סוחרים פון גאַלאַנטעריע און זאָקען-בראַנזשע אָרגאַניזירען זיך.

(—) זונטאָג איז אין צענטראַלען סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פעראיין פּיעטריקאָווער 10, פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון סוחרים אין גאַלאַנטעריע און זאָקען-בראַנזשע. ס'זענען אַרומגערעדט געוואָרען די אַקטועלע פראַגען פון סוחר'טום אין דער דאָזיגער בראַנזשע. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצופאָדערען די סוחרים פון די דערמאָהנטע בראַנזשעס אין זייער אייגענעם אינטערעס זיך צו אָרגאַניזירען אין דער סעקציע ביים צענטראַלען סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פעראיין. ס'איז אויך געשאַפען געוואָרען אַ קרעדיט-שוץ-אָפּטיילונג, וועלכער וועט היטען די סוחרים פון שיקאַנעס.

צום סוף איז געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע פערוואַלטונג: י. י. צווילינג, י. פוקס, ג. אייזען, א. הענדעלעס, י. בלום, ה. שטיינשניידער, י. אַלטמאַן און הלל אַפּעלבוים.

אין שידס-געריכט: צווילינג, אַבראַמאָוויטש, גאָלדשטיין, בריש, אַלטמאַן, אייזען און שטיינשניידער.

פּרץ הירשביין — מאָרגען אין פילהאַרמאָניע.

די פאָרלעזונג פון פּרץ הירשביין האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס אין אַלע קרייזען פון דער יודישער אינטעליגענץ. אַלע די, וואָס האָבען געהערט איין מאָל דעם יודישען דיכטער און דראַמאַטורג, דעם וועלט-רייזענדען, וואָס האָט זיך לעצטענס צוריקגעקערט פון זיין רייזע איבער דער וועלט, זענען נאָך היינט אונטערן איינדרוק פון דער שטאַרקער מאָלערישקייט פון זיין שילדערן. דאָס מאָל וועט דער דיכטער האַלטען אַ פאָרלעזונג: „די וועלט ווי כ'זעה זי".

די פאָרלעזונג קומט פאָר מאָרגען מיטוואָך 7 אָווענט אין זאַל פון פילהאַרמאָניע.

היט, אייערע קליינע קינדער.

(§) אויף קאָפּערניק-גאַס 29 (כאָיני) האָט דער 3-יעהריגער עדוואַרד מילער, וועלכער איז געבליבען אין דער היים אָהן השגחה, אויסגעגאָסען אויף זיך אַ פלעשעל זאַלץ-זויער און זיך שווער אָבגעבריהט.

ווער ווייסט?

אַ יונגעל פון 7 און אַ האַלב יאָהר אַלט מיט'ן נאָמען שלמה האָט זיך נעכטען געשפּילט ביי זיינע קאָלעגען און איז אַוועק אַהיים און נישט געקומען. ער איז געווען אָנגעטון אין אַ גרוי סוויטערל, אַ ווינטער-היטעל מיט אויערען, שוואַרצע שיכלעך. ווער עס ווייסט וועגען איהם, ווערט געבעטען מיטצוטיילען ביי צווייגענבער, זאַכאָדניאַ 51.

מעלדונג.

אַכטונג פריזיר-מייסטער!

מאָרגען, מיטוואָך דעם 15. ד. ח. קומט פאָר אין פעראיינס לאָקאַל (פּאָלודניאָוואַ 4) האַלב 8 אין אָווענד אַ דרינגענדע פאַר-בעראַטונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַרויסגעשטעלטע פאָדערונגען פון די אַרבייטער און נאָך אַנדערע פאַך-אַנגעלעגענהייטען. 119

הכנות צו די סיים-וואַהלען.

הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע בעשטעטיגט אַלע יודישע ליסטעס פון „בונד", „פּועלי-ציון", „מינדערהייטס-בלאָק" און „אגודה-פאָלקיסטען".

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע אונטער'ן פאָרזיץ פון ריכטער קאַראַטקעוויטש. נאָך לאַנגע וכוחים זענען בעשטעטיגט געוואָרען די ליסטעס 1 (רעגירונגס-ליסטע), 2 (פּ.פּ.ס.ז.), 4 (בונד), 5 (לינקע „פּועלי-ציון"), 18 (מינדערהייטס-בלאָק), 33 (יודישער נאַציאָנאַלער בלאָק), 34 (אונאָפּהענגיגע סאָציאַליסטען), (קאַטוילישער בלאָק). די ליסטעס 13 און פון די לינקע פּ.פּ.ס. זענען נאָך נישט בעשטעטיגט געוואָרען. ענטגילטיג וועט וועגען זיי דעצידירט ווערען אויף דער מיטוואָכדיגער זיצונג פון דער קאָמיסיע.

פון „פּועלי-ציון".

זונטאָג איז אין לאָקאַל פון הויפּט-וואַהל-ביוראָ פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג פון די ראַיאָן-פיהרער און אַגיטאַטאָרען. וועגען דער פּאָליטיק און טאַקטיק האָבען רעפערירט די ה"ה: וואָלינסקי, סטאַלאַרסקי און בראַנד. אין די וכוחים האָבען זיך בעטייליגט די אָנוועזענדע. ס'איז אויך אויפ'ן אָרט געזאַמעלט געוואָרען אויפ'ן וואַהל-פאָנד.

פרויען און מענער וועלען נישט שטימען בעזונדער.

ווי בעוואוסט, האָט דער סטאַטיסטישער אַמט פאָרגעשלאָגען, אַז ביי די איצטיגע סיים-וואַהלען זאָלען איינגעאָרדענט ווערען בעזונדערע וואַהל-אורנעס פאַר מענער און פרויען, כדי מען זאָל קאָנען פעסטשטעלען די בעטייליגונג אין די וואַהלען פון יעדער געשלעכט בעזונדער.

די הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע האָט בעטראַכט דעם פאָרשלאַג און איז געקומען צום בעשלוס, אַז ער איז נישט אויספיהרבאַר, ווייל ווען מען וואָלט איהם רעאַליזירט, וואָלט ענטשטאַנען אַ כאַאָס אין דער טעכניק פון די וואַהלען. עס וועלען דריבער קיין בעזונדערע וואַהל-אורנעס נישט אויסגעפיהרט ווערען.

מוריצי מינקאָווסקי'ס לעבען און שאַפען.

צו דער ערעפענונג פון זיין בילדער-אויסשטעלונג אין לאָדז.

ווי מיר האָבען שוין געמעלדעט וועט היינטיגען שבת אין גאָלדענעם זאַל פון „גראַנד-האָטעל" געעפענט ווערען די בילדער-אויסשטעלונג פון דעם בעקאַנטען יודישען מאַלער מוריצי מינקאָווסקי. מינקאָווסקי איז שוין געקומען קיין לאָדז און האָט נעכטען בעזוכט, צוזאַמען מיט זיין ברודער, אונזער רעדאַקציע. ווי בעוואוסט, איז דער בעריהמטער מאַלער מינקאָווסקי אַ טויב-שטומער. ער האָט פערלוירען דאָס לשון און דעם געהער אַלט זייענדיג 5 יאָהר נאָך אַ מוח-ענטצינדונג.

מוריצי מינקאָווסקי איז געבוירען געוואָרען אין וואַרשאָ אין אַ זעהר יחוס'דיגער פאַמיליע. ער איז אַן אייניקעל פון דעם בעריהמטען רבי ר' יצחקל קאַרלינער. איינער פון זיינע געשוויסטער-קינדער איז דער בעריהמטער ברעסלויער פּראָפעסאָר מינקאָווסקי און אויך פון דעם בעריהמטען פיזיקער לעהרער פון פּראָפ. איינשטיין — הערמאַן מינקאָווסקי.

נאָך זיין קראַנקהייט האָט מינקאָווסקי געלערנט אין דער וואַרשאָווער 7 קלאַסיגער טויב-שטומער שולע, דערנאָך אין אַ צייכען-שול און דערנאָך אין דער קראָקאָווער קונסט-אַקאַדעמיע, וועלכע מינקאָווסקי האָט געענדיגט מיט אַ גאָלדענעם מעדאַל. מינקאָווסקי'ס בילדער, הויבען אָן צו בעקומען אַ שם נישט נאָר אין פּוילען, נאָר אויך אין אויסלאַנד. מינקאָווסקי איז אָבער דעמאָלט געווען ווייט פון יודענטום און פון בילדער פון יודישען לעבען. אָבער אין יאָהר 1905 נאָך די פּאָגראָמען אין שערלעץ און ביאַליסטאָק איז מינקאָווסקי דעלעגירט געוואָרען דורך דעם אילוסטרירטען זשורנאַל „שוויאַט" צו מאַכען צייכנונגען פון די פּאָגראָם-ערטער. מינקאָווסקי איז פון דער דאָזיגער רייזע צוריקגעקומען אינגאַנצען אַ געענדערטער. ער האָט זיך בלב ונפש איבערגעגעבען די יודישע געזעלשאַפטליכע פראַגען און האָט אָנגעהויבען צו מאָלען בילדער פון יודישען צער און עלענד. די דאָזיגע בילדער האָבען מינקאָווסקי'ן געמאַכט וועלט-בעריהמט און ער האָט אָנגעהויבען איינצואָרדנען זיינע אויסשטעלונגען אין דער גאַנצער וועלט: פּאַריז, בריסעל, אַנטווערפּען, האַאַג, אַמסטערדאַם, ראָטערדאַם, דיסעלדאָרף, באַדען-באַדען. מינקאָווסקי'ס בילדער האָבען געקויפט אַלע וועלט-מוזעאומס, די לוקסענבורג-מוזעאום האָט געקויפט 3 מינקאָווסקי'ס בילדער. דער געוו. פראַנצויזישער בילדונגס-מיניסטער, דע-מאַנזי, האָט אָנגעשריבען אַ ספּעציעלען אַרטיקעל וועגען מינקאָווסקי. דער אַרטיקעל הויבט זיך אָן מיט פאָלגענדע ווערטער: „אָ, יודיש פאָלק, ווי שטאַרק האָט דיך מינקאָווסקי ליב".

די לעצטע אויסשטעלונג פון מינקאָווסקי'ס בילדער אין וואַרשאָ איז אַראָפּ מיט'ן גרעסטען ערפאָלג. צוליב דעם, וואָס מינקאָווסקי האָט בעקומען איינלאַדונגען אויף זיין אויסשטעלונג, וועט די אויסשטעלונג אין לאָדז זיין אָפען נאָר 10 טעג; קודם-כל פאָהרט מינקאָווסקי מיט זיין אויסשטעלונג איבער בערלין קיין רוים, וואו ער האָט אָנגענומען די איינלאַדונג פון וואַטיקאַן איינצואָרדנען דאָרט זיין אויסשטעלונג. פון איטאַליען פאָהרט מינקאָווסקי קיין ארץ ישראל, וואו ער וועט זיך בעקענען מיט דער יודישער קאָלאָניזאַציע און ציוניסטישער אַרבייט און מאָלען דאָרט עטליכע בילדער.

ערשט דאַן איז מוריצי מינקאָווסקי גרייט אָנצונעהמען די איינלאַדונג פון סאָוויעטישען קאָמיסאַר פאַר בילדונגס-ענינים לונאַטשאַרסקי צו קומען קיין רוסלאַנד אויפ'ן חשבון פון דער סאָוויעטישער רעגירונג, איינצואָרדנען אין די גרויסע רוסישע שטעט זיינע בילדער-אויסשטעלונגען און זיך בעקענען מיט דער קרים-קאָלאָניזאַציע און מיט'ן יודישען לעבען פון סאָוויעטען-רוסלאַנד. וועלכעס דער בעריהמטער מאַלער וועט שפּעטער פעראייביגען אין זיינע בילדער.

ה' מוריצי מינקאָווסקי האָט פערברענגט אין אונזער רעדאַקציע אַ לענגערע צייט און אויסגעדריקט זיין זיכערקייט, אַז זיין אויסשטעלונג וועט בעזוכט ווערען דורך די ברייטסטע מאַסען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין אונזער שטאָט.

לאנדאנער אויבער־ראבינער דר. הערץ

וועגען פראיעקט צו ענדערען די יודישע שחיטה איןווארשא.

די לעצטע צייט בעת דער רעבאטע איבער דער יודישער שחיטה אין ווארשא, רעדט מען זעהר פיל וועגען דער ענגלישער דעלעגאציע, וואס איז געקומען קיין ווארשא און פארגעלעגט מען זאל, אנשטאט שעכטען, שיסען די בהמות מיט ספעציעלע פיסטאלעטען, וואס די דעלעגאציע האט אהערגעבראכט.

אזוי ווי די דעלעגאציע האט זיך פערופען אויף א בריף וואס זי האט פון לאנדאנער ראבינאט, האט זיך דער ווארשאווער אויבער־ראבינער פראפ. דר. משה שאר געווענדעט מיט אנ'אנפראגע וועגען דעם ענין צום לאנדאנער אויבער ראבינער פראפ. דר. הערץ.

די טעג האט פראפ. שאר בעקומען א בריף פון פראפ. הערץ, וועלכער לייקענט קאטעגאריש אב אז ער, אדער ווער עס איז פון לאנדאנער ראבינאט זאל האבען ערקלערט דער ענגלישער דעלעגאציע, אז דורך דער נייער פיסטאלעטען ערפינדונג קען מען פערטרעטען די כשר'ע שחיטה. פראפ. הערץ בעטאנט נור אין זיין בריף, אז אין לאנדאן געפינט זיך אנ'ענגלענדער, וועלכער האט אויסגעפינען עפעס א מיטעל מען זאל די בהמות שעכטען אויף אנ'אנדער אופן ווי דאס ווערט פראקטיצירט ביז איצט און וואס ריהרט נישט אן דעם פרינציפ און די פארשריפטען פון דער כשר'ער שחיטה. דאס ראזיגע מיטעל איז אבער נאך נישט גענוי דורכשטודירט געווארען און דער ביז־איצטיגער אופן פון שחיטה איז דעריבער ווייטער דער איינציגער ריכטיגער און פערפליכטענדער.

גלייכצייטיג האט הרב פראפ. הערץ צוגעשיקט דעם פראפ. שאר א בראשור פון איינעם פון די גרעסטע פיזיאלאגען אין דער וועלט, דעם בעריהמטען ענגלישען געלעהרטען פראפ. סיר באילעם (א קריסט). וועלכער האט מיט איניגע יאר צוריק ארויסגעגעבען א ספעציעלע בראשור וועגען שחיטה־פראבלעם. דער ענגלישער געלעהרטער איז פול מיט בעוואונדערונג פאר דער יודישער שחיטה.

עס איז קיין ספק נישט, אז די מאטעריאלען, וואס פראפ. שאר האט בעקומען, וועלען דינען אלס זעהר וויכטיגער דאקומענט פאר די יודישע כלל־טהוער, וואס אינטערעסירען זיך איצט מיט דער שחיטה־פראגע.

—0—

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אבטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען.

וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

6967 א געטרייער לעזער פון ראד־וואנסקא גאס.

א ברודער פון 18 יאהר איז זעלבסט פערשטענדליך א מניעה ביי דער אנערקענונג פון אנ'אפיעקונסטווא, סיידען ער וועט אנערקענט ווערען פאר נישט ארבייטספעהיג.

6968 א פעראינטערעסירטער לעזער.

אין דעם פרט איז פארהאן א פרינציפיעלער אונטערשיד צווישען די פערזאנען, וועלכע זענען נישט געווארען אריינגעצויגען אין אקטיווען דינסט, צוליב זייער צייטווייליגען קערפערליכען עפעקט און די פאבאראווע, וועלכע זענען פערבליבען אויסערן קאנטינגענט.

וואס שייך דער ערשטער קאטעגאריע דארפען זיי ענטגילטיג קוואליפיצירט ווערען צו A אדער C, D, E אין מאמענט, ווען זיי ווערען אלט 23 יאהר. דאגעגען די געבליבענע חוץ'ן קאנטינגענט מוזען אומבעדינגט איבערגעטראגען ווערען אין רעזערוו, ווען זיי ווערען אלט 25 יאהר.

בכלל קען מען יעדען איינציגען, וואס האט זיך צוליב זיין אייגענער שולד אין זיינער צייט נישט צוגעשטעלט צום מיליטער, נאך אריינציהען אין אקטיווען דינסט, כל זמן ער איז נאך נישט אלט קיין 38 יאהר.

6969 ראמאן 92.

6970 א שטענדיגער לעזער G. M.

6971 י. מאטעס.

6972 פ. ה. פון דאווורסקע.

6973 ראטאפעל.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3 ביז 4 מיט־ברענגענדיג די צייטונג.

6974 ש. שטערן.

דער טאט ענטהאלט אלע עלעמענטען פון אנ'אפערע, איהר קאנט זיך ווענדען מיט א געהעריגע אנקלאגע צו דער פראקוראטור.

וואס שייך דעם געליטענעם שאדען קאנט איהר מעלדען אויפ'ן שטראף־פראצעס א ציוויל־אקציע.

6975 א געטרייער לעזער פון כאינע־

די סאנקציע פון צונעמען די בירגערשאפט ווערט נאר אנגעוואנדען לגבי די מיליטער־פליכטיגע, וועלכע געפונען זיך אין אויסלאנד און טראץ דער אויפפאדערונג פון דער בערופענע מאכט ווילען זיי נישט אהיימקומען אויספיהרען זייערע בירגערליכע פליכטען.

6976 יוסף ב.

אין פרינציפ ווערט מיט'ן מאמענט, ווען דער הויפט־לאקאטאר ציהט זיך ארויס פון דער דירה דער אפמאך אויפגעלעזען, אבער קוים קאן דער סובלאקאטאר אויפווייזען, אז צווישען הויפט־לאקאטאר מיט'ן הויז־ווירט איז געווען א שטילער אבמאך קעגען זיינע אינטערעסען, קאן ער נישט בלויז נישט ווערען ארויסגעווארפען פון דער דירה, נאר האט נאך גענוג שאנסען אנערקענט צו ווערען פאר א זעלבסטשטענדיגען לאקאטאר.

6977 א לעזער פון זגערזשער גאס.

אייער ברודער מוז זיך בעזארגען מיט א נאנסען־פאס.

אזא פאס גיט ארויס דאס ארטיגע פאליציי־פרעזידיום אויפ'ן סמך פון א דאקומענט וועגען שטאטלאזיקייט.

„ארט"
ארטיסטישער רעווי און קאמער־טעאטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראדערזאן.

ווייסער זאל פון
„מאנטייפעל"
זאכאדניא 43.
היינט און טעגליך

היינט, דינסטאג, פינקטליך 9.15 אווענד—ווידערהאלונג
פון 4־טען סענסאציאנעלען פראגראם א. נ.
סאלאם אלייקום

I.
1) פראלאג
2) קו־קו־ני־קו
3) קויהלען־גרובען
4) עקסצענטריק (טאנץ)
5) סאלאם אלייקום
II.
6) נעגער־סקעטש
7) האנדעל
8) זש'אקים (כ'בעשולדיג)
9) צרות פון ספארט (מאנ.)
10) בעקערלעך
11) „מוהמע גמינקע"
(באמבאסטישע רעווי)
פון י. אבערושאנעק.

מוזיק. לייטונג: קאמפאז. ה. קאן. באלעט־מייסטער: פראפ. מאיעווסקי.
רעזשי: פולאווער. דעקאר. קאסט.: ד. מאטוס, ש. בלום. קאנצ.: ש. בייגעלמאן.

מארגען, מיטוואך, דעם 15־טען און דאנערשטאג, דעם 16.—
צו 1 פארשטעלונג, אנהויב פונקט 9.15 אוו.
פרייטאג, דעם 17־טען—2 פארשטעל.: פינקטליך 8 און 10 אווענד
שבת, דעם 18־טען, ווערט נישט געשפילט.

בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאטער־קאסע פון 5 נאכמ.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

בײם דעקלאגגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארײנגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט מען אנטווער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 14־טען פעברואר 1928

א קונסט־פאטאגראפיע
איז א ציהרונג אין יעדען הויז!

אין מען איבעראל בעוואוסטען קונסטפאטאגראפישען אטעליער ווערען אויסגעפירט אלערליי אויפנאהמען אויף פאסטקארטען, פארטרעטען, סאלאן־בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאטען. לויט וואגגע א גרויסער אויסוואהל פון די נייעסטע אמעריקאנער זאדען־קארטען. מ'ווערען אויך געמאכט אויפנאמען פאר בעזאלטאפטען (ארנאמענטען). אויפ'ן ווערלאנג אויך אויסערן אטעליער. צוגענגליכע פרייזען. גרעסטע אנערקענונג פון א רייהע לאדזער אפריקאנטען פאר די שעהנע און קונסטלעריע אויספיהרונגען.

מיט אכטונג קונסט־פאטאגראפישער אטעליער
„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69
צופאהר מיט'ן טראמוואי נ' 1. צופאהר מיט'ן טראמוואי נ' 1

אין הויף פון לעצטען צאר

טאג־בוך פון דער הויפדאמע אננא ווירובאווא.

יודיש—ל. בראנט.

(10

דער 9־טער יאנואר האט בעוויזען מאמא נאך עפעס—אז זי האט נישט צו וועמען צו האפען... אז פון די מיניסטארען שמעקט מיט קנאבעל.

און צום שרעקליכסטען איז געווען דאס, וואס די פראגע וועגען שלום און וועגען דער שלום־קאנפערענץ איז ביי פאפא שוין געדען בעשלאסען, זי האט זיך איצט איבערצייגט אינם איינפלוס פון די מיניסטארען אויף פאפא, זיי אלע האבען געוואוסט, אז די הסכמה דארף מען ביי פאפא ארויסרייסען פריהער, איידער זי וועט וועגען עפעס געוואויר ווערען. און ווען ס'האט דעם יאנואר אויסגעבראכען דער שטורעם, האט מאמא געזאגט:

— די לינקע צורייסען רוסלאנד אויף שטיקער, דעקענדיג זיך מיט'ן פאלק... אבער אויך די רעכטע זענען גרייט דעם צאר צו פערלאזען. פאר דעם וועלען זיי מורא'דיג בעצאהלען.

דערפאר דארף מען פאפא אפהאלטען, און טון דאס קאן נאר מאמא. און פון דעם מאמענט אן איז זי הארט נאהענט צוגעטראטען צו די רעגירונגס־ענינים.

ווען מאמא איז געוואויר געווארען, אז דער אקט איז שוין אונטערגעשריבען, האט זי בעקומען אנ'אנפאל. זי האט גענומען בעטען פאפא ער זאל ענדערען דעם בעשלוס, אבער ער האט געענטפערט:

— איך בין צאר...

און מאמא האט איהם דערויף געזאגט:

— א צאר מעג אלעס!

אין דעם האט אנטיילגענומען די צארנדיגע — אליין וואלט ער זיך דערויף נישט ענטשלאסען. ער האט מורא געהאט פאר זיין לעבען און פאר'ן טראן.

— א גאנצע נאכט,— דערצעהלט מאמא, — האבען די גרויספירשטען בעמיהט זיך פאפא צו איבערצייגען. ס'איז שוין אבער געווען צו שפעט.

דעמאלט האט מאמא בעשלאסען נקמה צו נעהמען אינ'ם לאנד דערפאר, וואס עס האט מיט געוואלט ארויסגעריסען ביים צאר א קאנסטיטוציע.

— איך וועל דאס לאנד צווינגען צו פערשעלטען דעם טאג... און אפווישען מיט בלוט דעם פלעק!

מאמא האט פערזענליך גענומען פיהרען די קאנטער־אטאקע געגען די ליבעראלען.

אין דער צייט האט זי דערהאלטען א בריף פון קייזער ווילהעלם, אין וועלכען ער האט געשריבען, אז ס'איז געקומען די געלעגענהייט צו בעווייזען זיך אלט צאריצע, און האט געראטען אנצונעהמען פארזיכטס־מיטלען: נישט דער לינקער, נישט דער רעכטער פליגעל, בלויז דער צענטער, א פערגינפטיגער צענטער קאן איהר העלפען, בעזונדערס האט ער געראטען נישט צו גלויבען די רעכטע.

מאמא האט געהאלטען, אז ער איז נישט גערעכט: ער האט נישט געקענט רוסלאנד. האלטען רוסלאנד קאן מען נאר מיט דער פויסט.

די צווייטע אומאנגענעהמע זאך, וועגען וועלכער מאמא האט נישט ליב געהאט צו רעדען, איז געווען דאס ערווארטען פון א טראנפאלגער און דער נאנצער שמוץ ארום דעם.

— דו ווייסט, ווי ליב מיר בײדע האבען קינדער... איך מוז זאגען, אז די געבורט פונם ערשטען מיידעל האט אונז ענטוישט, פון צווייטען—האט אונז פערשאפט עגמת נפש, און די ווייטערדיגע מיידלעך אונזערע האבען מיר בעגעגענט מיט צורייצטקייט—ארימע קינדער! און דאס אלץ איז געשעהן דערפאר, ווייל נעבען אונז האט געשיצט די צארנדיגע. אין איהר פינסטערער נעסט האט מען שוין אנגערופען דעם נאמען פון טראנפאלגער, בעזונדערס נאכ'ן טויט פון (געארג אלעקסאנדראוויטש).

מאמא האט געדענקט צוויי פאלען, ווען וויטע און ווארא־נצאוו־דאשקאוו און בעזונדערט גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש האבען געמאכט רמזים וועגען טראנפאלגער. דאס איז געווען אין יאהר 1900, בעת דער אויסשטעלונג איז וויטע געפאהרען קיין פאריז, ער איז אויך געווען אין קאפענהאגען, ביים קעניג כריסטיאן, וואו ס'האט זיך דעמאלט געפונען די צארנדיגע. מ'האט גערעדט וועגען גרויספירשט מיכאיל אלעקסאנדראוויטש אלס דעם מעגליכען טראנפאלגער. וויטע האט אנגעוויזען, אז מ. א. פאסט זיך מעהר פאר'ן טראן, ווייל פון פאטער האט ער איבערגענומען די ידיעות, וואס זענען נויטיג צו רעגירען מיט א מלוכה, און פון דער מוטער — קלוגשאפט און דיפלאמאטישע פעהיגקייטען [1]. די דאזיגע שמועסען זענען דערגאנגען צום צאר.

א צווייטער פאל איז פארגעקומען בעת דער קראנקהייט פון פאפא, נאך איידער דער קליינטשיקער איז געבוירען געווארען. ווידער אמאל איז אויפגעשוואומען מיכאיל אלעקסאנדראוויטש. קוראפאטקין האט וועגען דעם דערצעהלט מאמא, די דאזיגע קלאנגען פלעגען איהר אינגאנצען טויט מאכען.

אין יענער צייט זענען לויט דער עצה פון דער גרויספירשטין מיליצא אראפגעבראכט געווארען פון קיעוו פיר בלינדע נאנעס. זיי האבען געבראכט מיט זיך פיר ליכט און פיר פלעשער מיט בית־לחם־וואסער. זיי האבען אנגעצונדען די ליכט, בעשפריצט מיט'ן וואסער דאס צארישע געלעגער און האבען פאר־אויסגעזאגט די געבורט פון א טראנפאלגער. נאכדעם, ווי די זון וועט פיר מאל ארומגעהן די וועלט. ווען אבער ס'איז נאכדעם געפונען געווארען די גרויספירשטין אנאסטאסיא, האט מען די נאנעס צוריקגעשיקט קיין קיעוו. אט אזוי האבען זיי עס פאר־אויסגעזאגט די געבורט פון נאסליעדניק. מאמא איז געווען אינגאנצען פערצווייפעלט. זי האט ווידער געזעהן פאר זיך דעם שווארצען צלם זי איז אריינגעפאלען אין א מרה שחורה און האט שוין גארנישט בעמערקט.

איינמאל האט איינע פון די הויפמיידלעך, א—ווא, געטראפען די נאנעס ביינאכט מיט פאפא אין געבעט־צימער. וועגען דעם איז מען געוואויר געווארען, און נאך דער מעשה איז דאס מיידעל קראנק געווארען און מ'האט איהר פערשיקט אין א ווייטען קלויסטער. דעמאלט האט די טשערנאגארישע פירשטין געבראכט אין הויף אריין מיטיא'ן [2] דער דאזיגער „תמ'עוואטער" האט גערעדט בלויז דאס, וואס ס'פלעגט זיך פאר איהם אנטפלעקען פון הימעל.

(פארטזעצונג קומט)

[1] אין זיינע מעמוארען דערצעהלט וויטע דעם עפיזאד א ביסעל אנדערש: בעת'ן געשפרעך מיט'ן קעניג כריסטיאן האט וויטע אויף דער פראגע פון קעניג, וואס עס שטעלט מיט זיך פאר דער גרויספירשט מיכאאיל אלעקסאנדראוויטש, געענטפערט: כדי צו כאראקטעריזירען די פערזאן פון מיכאאיל אלעקסאנדראוויטש'ן, וואלט איך געזאגט: קייזער ניקאלאי איז א זוהן פון דער מוטער סיי לויט'ן כאראקטער, סיי לויט זיין נאטור, ווידער מיכאאיל אלעקסאנדראוויטש איז מעהר א זוהן פון זיין פאטער.

[2] מיטיא קאזעלסקי, דער „תמ'עוואטער", וועלכער האט געקאנט דייטליך ארויסרעדען בלויז די צוויי ווערטער: „פאפא" און „מאמא".

לאדז. 14 פעברואר 1928

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 14 פעברואר 1928.

דער קאמף, וואס איז „לשמה".

דעם פערגאנגענעם פרייטאג און שבת זענען אין קראקע פארגעקומען בלוטיגע געשלעגען צווישען פוילישע און יודישע סטודענטען פון דעם דארטיגען אוניווערסיטעט —

דעם עלטסטען אוניווערסיטעט אין פוילען.

די געשלעגען, אדער הויך-גערעדט, קאמפען זאגען-צו זיך צו איבער'חזר'ן, און לויט די ידיעות, וואס מיר האבען פון קראקע, זענען די דאזיגע קאמפען נישט סתם כוליגאנישע ביינער-ברעכערייען, נישט קיין אוואנטורעס פון פרימיטיווע שיכורים, נאר דאס זענען קאמפען, פרא-פארמא-געשלעגען...

פארוואס עפיס פרא-פארמא-געשלעגען?

ווייל עס האנדעלט זיך וועגען א פארמעלען ענין, און נאך ריכטיגער, וועגען אנ'אוניפארם פראגע — וועגען א טשאטשקע:

די יודישע סטודענטען האבען לעצטענס אנגעטון די אזוי-גערופענע קארפאראנטען-היטלעך און קארפאראנטען-צייכענס, אויף וואס זיי האבען, אייגענטליך, רעכט, און די „ווארצעלדיגע" פוילישע סטודענטען טענה'ן, אז נאר זייערע קעפ זענען בערופען צו טראגען אויף זיך די קארפאראנטען-מיצלעך, און די קאלירטע בענדער אויף זייערע עכט-פוילישער ברוסט.

דאס פאלק ישראל איז אבער אנ'עם קשה עורף, ובפרט, ווייזט אויס, די קראקעווער יודישע סטודענטען, און מען איז גרייט פאר דעם קוצו של... מיצעל צו לאזען זיך אויף קידוש השם.

א ראיה האבען מיר, אז די געשלעגערייען האבען געטראגען א פערביטערטען כאראקטער, און די שטעקלעך מיט די אנדערע קלעפ-מכשירים האבען ממש געדונערט איבער די קעפ.

עס זענען דא א סך לייכט און שווער-פערוואונדעטע — אזוי דערצעהלט דער טעלעפאן, און —

צי וויל מען יא, צי וויל מען נישט, מוז מען אריינפאלען אין א שטארקען ספק:

1) צו דארף מען, כדי צו דערגעהן צי אזעלכע פרינציפען-קאמפען דוקא זיין א שילער פון א הויכשול?

2) צי ווילען דוקא האבען די יודישע סטודענטען, אז אונטער זייערע היטלען זאל זיין די זעלבע וויסטע פוסטקייט, וואס ביי זייערע קארפאראנטען-קאלעגען?...

מן.

—0—

גרויסער שווינדעל-באנקראט אין קאוונא.

ריגא, 13. (טעלעפאניש) דער קאוונער טעקסטיל-אימפארטער עפשטיין האט די טעג צוטיילט זיין גרויסען לאגער סחורות אויף פערשידענע נעמען און האט דערנאך באנקראטירט. די בעלי-חובות האבען זיך פערשטענדיגט און א קאמיסיע פון די געליטענע האט וועגען דעם ענין מודיע געווען דער מאכט.

דער באנקראטניק, צוזאמען מיט זיין זוהן, זענען ארעסטירט געווארען און עס ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג, וואו עס געפינען זיך די צוטיילטע לאגערן מיט די טעקסטיל-סחורות.

Dr. H. Wołkowyski

זאכאדניא 57 (צעגעלניאנא 19)

טעלעפאן 37-70.

ספעציעל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, באהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעהמט אן פון 1—2 און פון 4—8 אווענד, פאר פרויען פון 4—5 אין א באזונ. ווארטע-זאל.

ווי אזוי מ'האט אויפגעהאנגען באגראוו'ן דעם מערדער פון סטאליפינ'ען.

סענסאציאנעלע רעוועלאציעס אין צוזאמענהאנג מיט'ן פראצעס פון באגראוו'ס תלינים.

ווי די צייטונגען האבען מיטגעטיילט, האט זיך דעם 6. פעברואר אנגעהויבען אין מאסקווא דער פראצעס געגען 2 ארבייטער קוזניעצאוו און סערגיעיעוו, וועלכע האבען געזאלט זיין די תלינים ביים אויספיהרען די טויט-שטראף-עקזעקוציע איבער דעם אדוואקאט באגראוו, וואס האט אויסגעפיהרט דעם אטענטאט איבער דעם צארישען פרעמיער סטאליפין אין יאהר 1912 אין קיעוו.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם דאזיגען פראצעס איז אין רעדאקציע פון קראקאווער „קוריער אילוסטראוואני" געקומען דער געוועזענער קאמעריונקער פון צארישען הויף ב. פריבילסקי און אונטער א נאטאריעלער בעשטעטיגונג אבגעגעבען פאלגענדע סענסאציאנעלע ערקלערונג:

פריבילסקי ערקלערט, אז ער איז געווען אנ'עד ראיה בעת'ן אויספיהרען דעם טויט-אורטייל איבער באגראוו'ען און די צוויי דערמאנטע בעשולדיגטע זענען לחלוטין אונשולדיג און זענען קיין תלינים נישט געווען.

פריבילסקי אלס מיטגליד פון דער צארישער סוויטע איז אנוועזענד געווען אויף דער טעאטער-פארשטעלונג אין קיעוו, בעת וועלכען סטאליפין איז דערהרג'עט געווארען דורך באגראוו'ען. פריבילסקי איז נאכ'ן צווייטען אקט ארויסגעגאנגען אין קארידאר רויכערן א פאפיראס, ווען ער האט דערהערט צוויי רעוואלווער-שאסען, באלד דערויף האט ער בעמערקט באגראוו'ען ארויסלויפען אין קארידאר. פריבילסקי האט פערהאלטען באגראוו'ען ביז די זשאנדארמען האבען איהם אוועקגעפיהרט. באלד איז פארגעקומען באגראוו'ס פראצעס, בעת וועלכען ער איז פער'משפט געווארען צום טויט דורך אויפהענגען.

ווייטער דערצעהלט פריבילסקי, אז ער איז געווען אנ'עדות אויף באגראוו'ער פראצעס און איז דערנאך צוזאמען מיט נאך 9 אנדערע עדות געווען אנוועזענד בעת'ן אויספיהרען דעם טויט-שטראף איבער באגראוו'ן. ס'האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז באגראוו וועט אינגאנצען נישט געהאנגען ווערען, ווייל ער האט געזאלט ערמארדען סטאליפינ'ען אויפ'ן בעפעהל פון די רעאקציאנערסטע קרייזען פון די רוסישע מאנארכיסטען, פאר וועלכע סטאליפין איז געווען צו פיל ליבעראל און געפעהרליך אין דער פראגע פון אגרארעפארם. דער אורטייל איז אבער דאך אויסגעפיהרט געווארען, אין דער אנוועזענהייט פון פריבילסקי'ן, און דער לעצטער ווייסט גענוי ווער דער תליון איז געווען.

נישט קוזניעצאוו און נישט סערגיעיעוו האבען אומגעבראכט באגראוו'ן. דער תליון איז געווען א מענש פון די העכסטע ספערען פון דער קיעווער געזעלשאפט, וועלכער האט זיך פרייוויליג געמאלדען צו דער מאכט, בעטענדיג מ'זאל איהם ערלויבען אויסצופיהרען דעם אורטייל. דעם דאזיגען מענש קען פריבילסקי זעהר גוט און ער ווייסט אפילו, וואו ער געפינט זיך איצט. ער וויל אבער, אז זיין היינטיגע ערקלערונג זאל דערגעהן צו דעם דאזיגען מענש און יענער זאל אליין ענטדעקען זיין „אינקאגניטא", ראטעווענדיג פון א זיכערען טויט 2 אונשולדיגע מענשען, וועלכע ווערען איצט געמשפט.

פריבילסקי שילדערט דאן דעם אופן, ווי אזוי ס'איז צוגעגאנגען דאס אויספיהרען דעם אורטייל איבער באגראוו'ן. די תליה איז אויפגעשטעלט געווארען אין פארט „קאסאי-קאנאניר" הינטער קיעוו. באגראוו איז אין א טורמע-וואגען פיל מיט זשאנדארמען ארויסגעפיהרט געווארען צום עקזעקוציע-ארט 12 א זייגער ביינאכט. דער גאנצער וועג איז געווען בעשטעלט מיט מיליטער.

ארום דער תליה זענען געשטאנען א הונדערט זעלנער מיט ברענענדע פאקעלס, וועלכע האבען בעלויכטען דאס עקזעקוציע-ארט. באגראוו איז אויסגעשטיגען פון וואגען און איז צוגעגאנגען צו דער תליה מיט רוהיגע און זיכערע טריט. ער איז געווען אנגעטון אין פראק, אין וועלכען ער האט אויסגעפיהרט דעם אנפאל און אין וועלכען מ'האט איהם ארעסטירט.

באגראוו איז געקומען אין טעאטער אין פראק און לאק-שיך, ס'איז געווען א גאלא-פארשטעלונג אין דער אנוועזנהייט פון צאר ניקאלאי 2.

באגראוו איז געווען אין גוטען הומאר און האט זיך געוויצעלט, ווען איינער פון די אנוועזענדע האט אויסגעשריגען „זעהט נאר, דער פערברעכער טראגט גאר א פראק" האט באגראוו געשמייכעלט און געענטפערט:

— יא, שוין זייט 10 טעג געה איך נישט ארויס פון פראק, פיל פון מיינע קיעווער קאלעגען קענען מיך מקנא זיין".

דערנאך האט מען געפרעגט באגראוו'ן, צי וויל ער גישט, אז מ'זאל ארויסרופען א גייסטליכען. באגראוו האט געפרעגט, צי ער וועט קענען רעדען מיט'ן גייסטליכען אהן עדות. מ'האט איהם געענטפערט, אז ס'וועט מוזען זיין אנוועזענד א זשאנדאר. באגראוו האט זיך דעריבער אפגעזאגט פון דעם גייסטליכענס בעזוך.

באגראוו איז אליין ארויפגעגאנגען אויף די טרעפלעך פון דער תליה. דער תליון האט צוגעבונדען באגראוו'ן די הענד און האט איהם אויך געוואלט פערבונדען די פיס, אבער באגראוו האט נישט ערלויבט.

— ניין, איהר וועט נישט זעהען ווי מיינע פיס ציטערען אין גסיסה'דיגער קאנוואולסיע, — האט ער געזאגט.

און ווירקליך, ווען מ'האט באגראוו'ן פערלעגט די פעטליע אויפ'ן האלז, האבען אלע געזעהען, ווי ער האט פערלעגט איינעם אויפ'ן אנדערען די פיס, וועלכע האבען קיין ציטער נישט געגעבען.

נאכדעם ווי מ'האט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון פער'משפט'ען, איז זיין קערפער אריינגעווארפען געווארען אין דעם צוגעגרייטען גרוב. דאס גרוב איז פערשיט געווארען מיט זאמד און שפעטער איז דורך דעם ארט אדורכגעפאהרען עטליכע מאל א גאנצע אפטיילונג הארמאטען, כדי ס'זאל נישט בלייבען קיין שום צייכען פון דעם ארט, וואו באגראוו'ס קערפער איז בעגראבען געווארען.

נאכ'ן פערענדיגען פון דער עקזעקוציע האבען אלע אנוועזענדע עדות, צווישען זיי אויך פריבילסקי אונטערגעשריבען א פראטאקאל, אז זיי זענען אנוועזענד געווען ביים אויספיהרען די עקזעקוציע איבער באגראוו'ען.

אימיגראנטען-פרעסעריי אין אמעריקא.

(א בריף פון ניו-יארק).

פון זינט דער קאנגרעס (פארלאמענט) האט זיך געעפענט, געהט כמעט נישט אוועק א טאג, אז עפעס זאל נישט געזאגט ווערען וועגען אימיגראציע. עפעס אזוי ווי דאס וואלט געווען דער הויפט-פונקט אויף דער טאג-ארדנונג. איין טאג האנדעלט זיך וועגען פערבעסערען די דיפלאמאטישע און קאנסולישע פערטרעטער פון אמעריקא אין אלע לענדער פון דער וועלט, קומט אלבערט רזשאנסאן אריין מיט אימיגראציע; א צווייטען טאג האנדעלט זיך וועגען דער אמעריקאנער פאליטיק אין ניקאראגוא, איז דא רזשאנסאן מיט אימיגראציע; א דריטען טאג האנדעלט מען וועגען בורזשעט, איז דא רזשאנסאן ווידער אמאל און אבער אמאל מיט אימיגראציע.

און אז רזשאנסאן הויבט אן דעם טאנץ, זענען פערהאן א סך וואס שפרינגען אריין אין רעדעל און טאנצען מיט. דאס רעדעל ווערט א גרויסע ראד און פון דעם ווערט א קאראהאד, און מען טאנצט און מ'שפרינגט פון די האלאבליעס!

וואס וויל רזשאנסאן, דער שעף פון דער אימיגריישאן-קאמיטעט?

בלויז איין זאך האט ער פארלויפיג ארויסגעזאגט דייטליך: ער וויל, דער קאנגרעס זאל בעווילינגען מעהר געלדער פאר דעפארטאציעס.

פערצעהן טויזענט מענשען זענען לעצטענס דעפארטירט געווארען פון לאנד אבער דאס איז נאך אלץ נישט גענוג. „ווייט ווייט נישט גענוג, זאגט אלבערט רזשאנסאן. אין ניו-יארק אליין זענען פערהאן פינף טויזענד מענשען, וואס דארפען דעפארטירט ווערען.

נאך איין זאך האט רזשאנסאן געגעבען זעהר שטארק אנצוהערען: מען דארף מאכען שווערער די געזעצען פאר „פרעמדע" צו ווערען בירגער דא אין לאנד. ער האט ערקלעהרט, אז אין ניו-יארק אליין וועלען די וואך אין איין טאג צעהן טויזענט מענשען ארויסקריגען זייערע בירגער-פאפירען.

פון דער צווייטער זייט די פריינדליכע צו אימיגראציע, שווייגען אויך נישט. דריי קאנגרעס-לייט האבען שויז ארויפגעבראכט די פראגען, וואס ווערען געשטעלט אימיגראנטען, אום אויסצופרובירען זייער אינטעליגענץ.

נאך מיט איינינע חדשים צוריק האב איך שוין געשריבען וועגען די פראגען, וואס זענען געשטעלט געווארען אימיגראנטען, וואס קומען נעהמען זייערע וויזעס, און אויפ'ן גרונד פון וועלכע איינינע זענען ערקלערט געווארען אלס „גייסטיג שוואכע", און דערום נישט פאסענד אריינגעלאזען צו ווערען אין לאנד. אבער איצטער איז דאס געזאגט געווארען אויפ'ן קאנגרעס. עס וועט דערום נישט שאדען דאס נאך אמאל איבערגעבען מיט מעהר איינצעלהייטען.

קאנגרעסמאן סעלער האט דערצעהלט, אז אין ווארשא איז פון צוקונפטיגע אימיגראנטען געפאדערט געווארען צו ענטפערען אויף די פאלגענדע פראגען.

„וויפיל פעדערען האט א גאנז מעהר ווי א קאטשקע?"

„וואס איז דער אונטערשיד צווישען א מאן און א פרוי?"

„וויפיל פיס האבען צוויי מענשען מיט צוויי היהנער?"

„ווי לאנג איז א שטריק?"

אויך ווערען געפרעגט אזעלכע פראגען:

„וויפיל ציהן האט א קוה?"

„ווי אזוי קען מען מאכען אנ'אויוועץ פון פוטער?"

„ווי אזוי לויפט א סאסלעק, אדער א וועווערקע?"

און קאנגרעסמאן סעלער פאדערט פון זיינע קאלעגען אין קאנגרעס, זיי זאלען ענטפערען, צי דאס זענען ריכטיגע פראגען צו פרעגען ביי איינעם וואס קומט נאך א וויזע צו פאהרען קיין אמעריקא? און צי איז פיין איינעם צו ערקלערען פאר „גייסטיג-שוואך" און אונפאסענד פאר אמעריקא, ווען ער ענטפערט נישט ריכטיג אויף די פראגען?

ניוטאן פרעגט אומגעפעהר דאס זעלביגע. לא-גוואדיא פערשטארקערט די פראגע מיט א לאנגער היסער רעדע געגען די מעטאדען, וואס ווערען בענוצט אויסצופראבירען די אינטעליגענץ פון אימיגראנטען.

ווייסט איהר וואס אויף דעם ענטפערט אלבערט רזשאנסאן? אט וואס: די עקזאמענס, וואס ווערען געמאכט אין אייראפעאישע לענדער, ווערען געמאכט מיט דער צושטימונג פון די געהעריגע מדינות, זאגאר אויף דער אויפפארערונג פון יענע מדינות. פון יענער זייט ים, אין פערשידענע לענדער האבען זיי אויסגעפונען, אז עס איז א גרויסע טובה פאר די אימיגראנטען אויסצוגעפונען, צו זיי זענען פאסענד גייסטיג אזוי גוט ווי קערפערליך, נאך איידער זיי הויבען נאר אן די לאנגע רייזעס צו די פעראייניגטע שטאטען. דער רעזולטאט איז געווען, אז זיי האבען שטארק רעדוצירט די צוריקווייזונגען פון עלים איילאנד, וועלכע פלעגט זיין אנ'ערך פון צעהן פראצענט פון אלע אנגעקומענע וועהרענד איצטער איז דאס בלויז אומגעפעהר איין האלב פראצענט דאס איז, אלזא, געווען א גוטע זאך".

ווי געפעהלט אייך דער ענטפער? פערשטעהט זיך, אז וואס מעהר עס וועלען צוריקגעוויזען ווערען פון קאנסול, אלץ ווייניגער וועלען צוריקגעוויזען ווערען פון עלים איילענד. און ווען די אמעריקאנער קאנסולען, און אלע פערשידענע לענדער, זאלען אלע צוריקווייזען, דאן וואלט פון עלים איילענד קיינער נישט צוריקגעשיקט געווא-ווארען. עס וואלט פשוט נישט געווען וועמען צוריקצושיקען.

נאר אייגענטליך איז די פראגע פון גערעכטיגקייט און פון יושר לחלוטין נאר נישט קיין פראגע ביי רזשאנסאנ'ען, און ביי ניינציג פראצענט פון אלע קאנגרעס לייט. עס איז בלויז א פראגע פון גוט אדער שלעכט פאר דעם לאנד. און גוט הייסט ביי זיי ווען וואס מעהר אימיגראנטען ווערען צוריקגעהאלטען פון אריינצוקומען אין לאנד אריין. שלעכט וואלט ביי זיי געהייסען, ווען עס זאלען חלילה עטליכע צעהנדליג מעהר קענען אריינקומען.

דערום, ווען אט די דאזיגע אימיגראנטען-שונאים רעדען אזוי פיל וועגען אימיגראציע, הייסט דאס, אז זיי געהען עפעס טון, וואס זאל פערערגערען די אימיגראציאנס-גזירות. עס איז וויכטיג צו האלטען אפען מויל און אויערען און זיי היטען אויף שריט און טריט.

צוויי זאכען האבען מיר שוין געהערט דייטליך פון רזשאנסאנ'ען: מעהר רעפארטאציע און שטרענגערע בירגער געזעצען. איך בין אויך זיכער אז די דאזיגע צוויי צרות ערשעפען נישט רזשאנסאנס פראגראם, ער האט נאך און נאך. שוין איינינע יאהרען, אז זיין ליבלינגס-פראיעקט איז געווען צו רעגיסטרירען אלע פרעמדע, וואס געפינען זיך דא אין לאנד. ער וועט זיכער, נאר אין גיכען, ארויסקומען אויך מיט דעם, איך ווייס פון נאך א זאך, וואס רזשאנסאנ'ען ווילט זיך זעהר שטארק: ער וויל אויך איינפיהרען א קוואטע פאר מעקסיקאנער און אנדערע זיד-אמעריקאנישע רעפובליקען. ער שארפט זיך די צייהן אויף גאר א גרויסער פראגראם. און דוקא אלעס, וואס ער וויל, איז נישט לטובת, נאר פערקעהרט, לרעה די אימיגראנטען.

ב. ד.

לאָדז 14 פעברואַר 1928

דאָס לאָדזער לעבען

לאָדז 14 פעברואַר 1928

14
דינסטאַג
כג
שבט תרפ"ח

פעברואַר
זון-אויפגאַנג 7.13
זון-אונטערגאַנג 4.32
לענג פון טאָג 8,19

„אָדראָטשעניעס".

(ב) פון מאָרגען אָן ווערען אָנגענומען בקשות וועגען „אָדראָטשעניעס" פון מיליטער-דינסט פון די יאָהרגענג 1907, 1908 און 1905, וועלכע זענען די איינציגע שפייזערס פון א פאַמיליע.

צו די בקשות דאַרפען די איינציגע שפייזערס צושטעלען: א פולען אויסצוג פון די ביכער פון שטענדיגער בעפעל-קערונג. א צייגניש וועגען טויט פון מוטער, אָדער פאָטער, און אַן אָפּשריפט פון מיליטער-דאָקומענט.

בודזשעט
פון לאָדזער מאַגיסטראַט.

(מ) די געוועהנליכע הכנסות פון לאָדזער מאַגיסטראַט אין פערלויף פון חודש יאַנואַר האָבען בעטראָפען 3,046,673 זלאָטיס, די אויסערגעוועהנ-ליכע 7,744,919 זלאָטיס. די געוועהנ-ליכע הוצאות אין דערזעלבער צייט האָבען בעטראָפען 1,933,148 זלאָטיס, די אויסערגעוועהנליכע 7,314,484 זל. די גרעסטע סומע אויסגאַבען האָט גע-די אַדמיניסטראַציע-אָפּטיילונג 613,836 זל., געזונדהייטס-אָפּטיילונג 422,985 זל. און געזעלשאַפטליכע שוץ 269,596 זלאָטיס.

„זעזנאַניעס"
פון אומזאַץ-שטייער.

(ב) מאָרגען איז דער לעצטער טער-מין פאַר די שטייער-צאָהלער פון אומ-זאַץ-שטייער אָפּצוגעבען „זעזנאַניעס" וועגען זייער אומזאַץ אין יאָהר 1927.

האָט רחמנות!
העלפט אַ יודישע פאַמיליע, וואָס ליידט נויט.

(–) מיר מאַכען אויפמערקזאַם אונ-זערע לעזער אויף אַן'אומגליקליכער יודישער פאַמיליע פון 5 פערזאָן (א מאַן פרוי און 3 קליינע קינדער), וועל-כע האָבען געמוזט ענטלויפען פון רו-מעניען צוליב די פערפאָלגונגען געגען זיי אלס יודען אין א קליין רומעניש שטעטעל. די פאַמיליע איז אַרויס פון רומעניען אהן שום מיטלען צום לעבען און איז אָנגעקומען קיין לאָדז, ראַטע-ווענדיג זיך קוים מיט'ן לעבען. איצט וואוינט די פאַמיליע אויס רחמנות אין א בוידעם-שטיבעל ביי אַן'אַרבייטסלאָזע פאַמיליע אויף אַלעקסאַנדער-גאַס 8.

הילף איז דרינגענד נויטיג;

נישט-געלונגענע גנבות.

(§) אויף פיעטריקאָווער 23 און 25 האָבען זיך, דורך דער זאַכאָדניאַ 56, אַריינגעכאַפּט גנבים און געפּרובט בע'-גנב'ענען די לאַגערען פון באָרובקא, ראָזענבער און שטראַוס. דער נאַכט-וועכ-טער האָט די גנבים געשטערט, און זיי זענען ענטלאָפען איבערלאָזענדיג אויפ'ן אָרט זייערע אַרבייטס-מכשירים.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספעציאַליסט פאַר הויט-, וועגערישע און מע-נער-שוועכע - קראַנקהייטען היילונגס-קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסט-ליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

צוזאַמענפאָהר פון קהלות און רבנים פון לאָדזער קרייז.

לויב-דעפּעשע צום מאַרשאַל פּילסודסקי.—פעראייניהייטליכען די בודזשעטען פון די יודישע קהלות.—שטיצען רעגירונגען, וואָס פיהרען צו רוה און פרידע.

(§) אונטערן פאָרזיץ פון סטאַראָסטע אַלעקסיי זשעוזסקי איז נעכטען אין לאָ-קאַל פון דער לאָדזער סטאַראָסטווע (פּיע-טריקאָווער 100) פאָרגעקומען אַ צו-זאַמענפאָהר פון רבנים און מיטגלידער פון יודישע גמינעס פון לאָדזער קרייז.

דער צוזאַמענפאָהר האָט בעהאַנדעלט די בודזשעט- און ווירטשאַפטליכע ענינים פון די בעזונדערע גמינעס.

מיט אַן'איינהאַלטסרייכען רעפעראַט וועגען דער געשיכטע פון יודישע גמינעס איז אַרויסגעטרעטען דער סטאַראָסטע זשעוזסקי. מיט דעם צווייטען רעפעראַט וועגען פעראייניהייטליכען די בודזשעטען פון די יודישע גמינעס אין לאָדזער קרייז און וועגען די ציוויל-שטאַנד-אַמטען איז אַרויסגעטרעטען ה' זאַבאָראָווסקי.

נאָך דער קאָנפערענץ, וועלכע האָט געדויערט העכער 3 שעה, האָבען די ה"ה גוטערמאַן און סטער אַריינגעטראָ-גען אַ פאָרשלאַג אַרויסצושיקען צום מאַרשאַל פּילסודסקי אַ דעפּעשע מיט פאָלגענדען אינהאַלט:

„דעם מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי, פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט. וואַרשע. די פערזאַמעלטע, רבנים און מיטגלידער פון די יודישע גמינע - פערוואַלטונגען פון לאָדזער קרייז, דריקען אויס דעם ה' מאַרשאַל ראָס געפיהל פון העכס-טען צוטרוי און טרייהייט מיט דעם וואונש אויך ווייטער צו שטעהען אויף דער וואַך פון ד אינטערעסען פון דער פּוילישער מלוכה".

ווייטער האָבען די פערזאַמעלטע בע-שלאָסען, אַז מען דאַרף אונטערשטי-צען יעדע רעגירונג, וועלכע רופט צו איינינקייט, און אַנשטאַט צו שנאה, פערשפּרייט זי רוה און פרידען.

גלייכצייטיג איז אויך בעשלאָסען גע-וואָרען אַרויסצולאָזען אין דעם זין אויפ-רופען צו דער יודישער בעפעלקערונג.

היינט-וואהלען פון א קהלה-פערוואלטונג.

די נעכטיגע זיצונג פון דער וואַהל-קאָמיסיע האָט ענטגילטיג בעשטעטיגט אלע 5 אַריינגעטראָגענע ליסטעס.

(–) נעכטען אין אָוונט איז פאָרגע-קומען א זיצונג פון דער וואַהל-קאָמי-סיע ביי דער קהלה-פערוואַלטונג. ס'זע-נען בעשטעטיגט געוואָרען אלע 5 אַריינגעטראָגענע ליסטעס, וואָס פון זיי איז די ליסטע נומער 1 (ציוניסטען) פערבונדען מיט דער ליסטע 3 (אונ-פאַרטייאישע) און די ליסטע 4 (בונד) איז פערבונדען מיט דער ליסטע 5 (פּועלי ציון) נאָכדעם איז בעהאַנדעלט געוואָרען דער פּראָטעסט וועגען אנ-טייל פון ה' גאָלדבערג אין די זיצונ-גען פון ראַט. די קאָמיסיע האָט זיך לאַנג געאַמפּערט אַרום דער פראַגע צום סוף איז מיט די שטימען פון די 3 אגודה מיטגלידער דער פּראָטעסט אָפּ-געוואָרפען געוואָרען.

דער מיטגליד פון דער וואַהל-קאָ-מיסיע ה' איינזער האָט אַריינגעטראָגען א פּראָטעסט געגען דער קאַנדידאַטור פון ה' מאַקאָווער אויף דער ליסטע פון די אונפּאַרטייאישע, ווייל ה' מאַקאָווער פאָהרט אַרויס יעדען פרייטאָג אין זיין גוט הינטער סטריקאָוו, און ווייל די קאַנדידאַטור איז ספּעציעל אַרויסגערוקט געוואָרען, כדי ה' מינצבערג אלס יונגע-רער שוואָגער זאָל נישט קענען זיין קיין מיטגליד פון דער קהלה-פערוואַלטונג. די קאָמיסיע האָט אָבער די ליסטע בע-שטעטיגט.

נאָכדעם איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די דינסטאָגדיגע זיצונג פון קהלה-ראַט וואו ס'וועלען פאָרקומען די וואַהלען זאָל דויערן פון 9 ביז האַלב 11.

ציוניסטישע פראַקציע דערלאַנגט א רעקורס

וועגען די וואַהלען פון דער קהלה-פערוואַלטונג.

נעכטען האָט די ציוניסטישע פראַק-ציע אין דער קהלה אַריינגעטראָגען א רעקורס צו דער וואָיעוואודזטווע וועגען דער לעצטער פעראָרדנונג פון רעגי-רונגס-קאָמיסאַר בנוגע די וואַהלען צו דער קהלה-פערוואַלטונג.

אין דעם רעקורס ווערט אָנגעוויזען אַז די פעראָרדנונג איז צוגעשיקט גע-וואָרען דעם וויצע-פּרעזעס פון קהלה-ראַט ה' מענדעלסאָן אויף זיין פּ ר י - וו אַ ט אַ ד ר ע ס, וואָס ווידערשפּרעכט א רייהע פּונקטען פון די פעראָרדנונגען וועגען די יודישע קהלות, וואָס לויט די דאָזיגע פעראָרדנונגען געהערט די אָנפיהרונג מיט די ענינים פון דער יו-דישער קהלה צו דער פערוואַלטונג, און דער בריף האָט געדאַרפט צוגעשיקט ווערען צו דער פערוואַלטונג, און נישט אויף א פּריוואַטען אַדרעס.

ווייטער ווערט אינ'ם רעקורס אָנגע-וויזען, אַז דער רעגירונגס קאָמיסאַר פּערופט זיך אויף איניגע אַרטיקלען פון דער יודישער קהלה-פעראָרדנונג, וועלכע זענען שוין דעם 23 דעצעמבער 1927 י. אָפּגעשאַפט געוואָרען דורך א נייער פעראָרדנונג.

ווייטער ווערט אָנגעוויזען, אַז ה' גאָלדבערג (קאַנדידאַט פון די פאָלקיס-טען) איז נישט קיין מיטגליד פון ראַט און ווערט דאָך צוגעלאָזט צו די זיצונ-גען פון ראַט. דעריבער פערלאַנגען די אונטערגעשריבענע אַז די פעראָרדנונג וועגען דורכפיהרען די וואַהלען זאָל צוריקגעצויגען ווערען און ס'זאָל צוגע-שיקט ווערען א נייע צו דער קהלה-פערוואַלטונג. אינ'ם רעקורס ווערט אויך פערלאַנגט, אַז די בעשלוסען פון דער קהלה ראַט זיצונג פון 8 ה. ח. זאָלען אנערקענט ווערען פאַר נישט גילטיג צוליב די אויבען אָנגעוויזענע טעמים און בפרט, וואָס אויף די איינלאַדונגען איז נישט אָנגעוויזען געוואָרען, אַז ס'וועלען פאָרקומען וואַהלען פון א וואַהל קאָמיסיע, און פיל מיטגלידער זענען דעריבער צו דער זיצונג נישט געקומען, און אַז די וואַהלען פון קהלה-פערוואַלטונג וואָס זענען בעשטימט גע-וואָרען אויפ'ן 14 פעברואַר זאָלען אָפּ-גערופען ווערען.

בוי-אַקציע פון ארבייטער-הייזער.

וואָסער הייזער עס וועלען געבויט ווערען.

( ) אונטער'ן פאָרזיץ פון לאַווניק איזדעבסקי איז נעכטען פאָרגעקומען אַ זיצונג פון בוי-קאָמיטעט פון אַר-בייטער-הייזער.

אין דער זיצונג האָבען אָנטייל גע-נומען, אַלס רעלעגאַטען פון וואַרשאָ-ווער אַרכיטעקטאָרען-קרייז פּראָפ. מי-כאַלסקי און סוויערטשינסקי; אינזש. קאַבאַן — דעלעגאַט פון לאָדזער אַר-כיטעקטאָרען-קרייז, ד"ר סקאַלסקי און אינזש. זונדערלאַנד — פאָרשטעהער פון וואָיעוואָרען-אַמט. עס האָבען אויך אָנ-טייל גענומען אין דער זיצונג דער פּרע-זעס פון שטאָט-ראַט אינזש. האָלצגרע-בער, פּרעזידענט זשעמיענצקי, לאַווניק קוק, פּורטאַל און לאַווניק ד"ר מאַר-גוליס, הויפּט-אַרכיטעקטאָר ליסאָווסקי, שעף פון דער בוי-אָפּטיילונג בושאָזאָוו-סקי און אַרזו. זשעלאַזאָווסקי.

אויף דער זיצונג זענען בעהאַנדעלט געוואָרען די פּראָיעקטען און די בעדינ-גונגען און 2 קאָנקורסען אויף צו בויען דורכ'ן מאַגיסטראַט 3-שטאָקיגע וואוינ-הייזער. אַלע דעטאַלען פון די קאָנקור-סען זענען גענוי און פּינקטליך דיסקו-טירט געוואָרען.

דער קאָמיטעט האָט בעשלאָסען, אַז אין די אַרבייטער-הייזער דאַרפען 15 — 20 פּראָצענט זיין 1-שטוביגע וואוינ-גונגען מיט קליינע קוך-שטיבלעך נישט צו וואוינען און אויך בעקוועמליכקייטען אויף 2 צימער - וואוינונגען — 75 פּראָצענט און אויף 3 שטוביגע — 5 און 10 פּראָצענט; אויף בעשטימטע ערטער דאַרפען אויסגעבויט ווערען באַ-רעצימערס, וואַש-צימערס א. ד. גל.

דער טערמין אויף די קאָנקורסען איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 29 מערץ 1928 3 אַ זייגער בייטאָג. די זשורי בעשטעהט פון 5 מיטגלידער פון בוי-קאָמיטעט, איין פאָרשטעהער פון אַר-בייטס - מיניסטעריום און 2 דעלעגאַ-טען פון לאָדזער און וואַרשאָווער אַר-כיטעקטען-קרייז. די ערשטע צוויי פּריזען פאַר די בעסטע פּראָיעקטען זענען צו 5000 זלאָטעס; ד יצווייטע צוויי פּריזען — צו 3000 זל., און די דריטע צוויי -- צו 2000 זלאָטעס.

א שוידערליך פערברעכען.

(§) נעכטען האָט ראָס לאָדזער קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען דער 44 יעהריגער סטאַניסלאַווא און 23 יעהריגער אַנטאָנינאַ אָטשאַרעק, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין מאַכען אַ שווערע וואונד זייער פאָטער און מאַן יאַן אָטשאַרעק.

אָטשאַרעק האָט שרעקליך געפּייניגט זיין פרוי און טאָכטער און האָט זיך יעדען מאָנטאָג און דאָנערשטאָג גענומען אַן'אַנדערע „קאָכאַנקע", כדי זיך צו בעפרייען פון די ליידען און מאַכען אַ סוף צום מאַנ'ס „קאָכאַנקעס" האָבען ס'ווייב און טאָכטער צוגעטראָהט אַ שרעקליכען פּלאַן: בעת יאַן אָטשאַ-רעק איז געשלאָפען, האָבען זיי גענו-מען אַ קוכען-מעסער און האָבען איהם געמאַכט פאַר אוים מאַנספערשוין. יאַן אָטשאַרעק איז שווער-פערוואונדעט גע-וואָרען און איז געלעגען עטליכע חדשים אין שפּיטאָל, לסוף איז ער געבליבען אָהן אַ מענליכען „אָרגאַן".

ראָס געריכט האָט פערמשפּט סטאַ-ניסלאַווא אויף 3 יאָהר שווערע טורמע און די טאָכטער אַנטאָנינאַ — אויף איין יאָהר טורמע.

—0—

פרעסע-רעדוטע.
דער לעצטער באַל אין היי-יאהריגען קאַרנאַוואַל.

די פּרעסע-רעדוטע. — דאָס איז די טעמאַ פון טאָג צווישען די לאָדזער און לאָדזערינס. —

די פּרעסע-רעדוטע — דער סוף פון פרעהליכען קאַרנאַוואַל, די לעצטע נאַכט פון זאָרגלאָזע פערוויילונגען און פרייד, ווייל שוין צו מאָרגענס — אויס בעלער, אויס פערוויילונגען!

זענען טאַקע די שניידערס און שניי-דערינס פערוואָרפען מיט אַרבייט: קאָסטיומען, קאָסטיומען, פערשידענע קאָסטיומען. עס פיהלט זיך, אַז דער באַל וועט זיין דער קולמינאַציאָנס-פּונקט פונ'ם גאַנצען קאַרנאַוואַל.

ווער עס וויל אַלזאָ זעהען און זיך מיטוויילען מיט דער עלעגאַנטער לאָד-זער געזעלשאַפט — איילט אויפ'ן פּרע-סע-באַל, וועלכער קומט פאָר אין זאַל פון פילהאַרמאָניע, מאָנטאָג, דעם 20 פעברואַר.

בילעטען צום פּרייז פון 8 זלאָטיס קען מען בעקומען אין לאָקאַל פון זשורנאַליסטען-סינדיקאַט (זאַכאָדניאַ 72 טעל. 21-50 און 23-51 פון 9 ביז 2 און פון 6 ביז 8 אין אָוונט, אין דער שטעטישער קונסט-גאַלעריע און אין פישערס בוך-האַנדלונג.

אין די אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307); ס. האַמבורג (גלובנאַ 50); ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 4); י. סיט-קיעוויטש (קאָפּערניק 26); אַ. כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10); אַ. פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10).

„אהבת תורה".

אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דער אַלטשטעדטישער ישיבה „אהבת תורה" איז אויסגעוועהלט געוואָרען פאָל-גענדע פערוואַלטונג: יעקב דוד פּאַצע-נאָווסקי, שמואל משה שוואַרץ, שלום בערקאָוויטש, משה שייעוויטש, אהרן קלובסקי, יצחק מייטלעס, אלי' ראָזען, נטע ליבמאַן, משה הערש ווראָבלעווסקי. קאַנדידאַטען: משה פּרעציל, לייבל שאַרפשטיין און לייבל גלאַווינסקי. רע-ווידיר-קאָמיסיע: מיכאל רייכפעלד, דוד ישראל קערש און יעקל רעטקינסקי. קאַנ-דידאַטען: אבא .פוקס און אברהם טאַפּיעל

זיך אויפגעהאַנגען.

(§) נעכטען האָט זיך אויף סאַנאַטאָר-סקאַ 7 אויפגעהאָנגען דער 41-יאָהרי-גער אַרבייטער אַנטאָני מאָציאָלעק, צו-ליב פאַמיליע-סכסוכים.

„וו. י. ז. א."

(–) מיטוואָך אין אָוונט וועט בעת דעם וועכענטליכען טיי-אָוונט אין דעם פרויען - פעראיין „וו. י. ז. א.", קאָש-טשושקי 21 פאָרקומען א פאָרלעזונג פון ד"ר לופּט פון ארץ ישראל א.ד.ט. „דאָס יודישע לעבען אין די קבוצות".

פאַרלעזונג.
פון וועניאַוואַ-דלוגאַשאָווסקי

צוליב דעם, וואָס די פאָרלעזונג פון וועניאַוואַ-דלוגאָשאָווסקי „די העלדען פון פּראָלעטאַריאַט" איז פערוועהרט געוואָ-רען, וועט דער פרעלעגענט, דעם 17. פעברואַר ד. י. האַלטען א פאָרלעזונג א. ט. „פּראָוואָקאַטאָרען".

„ארדט"
שפּילט היינט 1 מאָל.

היינט, דינסטאָג ווערט געשפּילט „סאָ-לעם אַלייקום", וואָס ענטהאַלט 11 ערשט-קלאַסיגע נומער'ן פון שיינעם דיכטערי-שען ערנסט, און שפּרודעלדיגען האַר-ציגען הומאָר.

אָנהויב פון דער פאָרשטעלונג — 9.15 אין אָוונד.

אויפ'ן יעהרליכען באל פון משוגעים אין וויען

(סצענעס און בעגעגענישען).

אויף איינעם פון די שיינע, ליבליכע בערג ארום וויען, איינגעפאקט צווישען דופטיגע סעדער, וועלדער און וויינגערטנער, איז אויסגעבויט דער וועלט-בעריהמטער ווינער הייל-אנשטאלט שטיינהאף. איינזאם און מיט טרויעריגער אידילישקייט, אפגעשלאסען פון דער ארומיגער פרייליכער, געזונדער וועלט, ליגט דאס דאזיגע ציכטיגע, שוידערליכע שטעטעל מיט זיין בעזונדערען העלגאלדענעם קלויסטער, מיט — להבדיל — א שיינער אומעטיג-ליידיגער יודישער שול, מיט אנ'אייגענעם יודישען און קריסטליכען בית-עלמין, מיט טעאטערס און קינא'ס ווארשטאטען און טאנץ-זאל און מיט דעם שווערען אומגליק פון זייבע טויזענטער איינוואוינער, מענער, פרויען און קינדער...

א ריזיגער שטיינערנער פארקאן רינגעלט ארום די מאסע גלייכגעבויטע, גרויע פאלאצען, וואס שליסען איין אין זייערע מויערען דעם שטום-פערשטיקטען אדער ווילד-שרייענדיגען וויטאג פון טויזענטער אינערליך פערשניטענע מענשען מיט קראנקע, פערטונקעלטע נשמות... זיי וואוינען דא אין זייערע אפגעזונדערטע שיינע פאוויליאנען — לייכטע, שווערע און מיטעלמעסיגע — און אין זייערע קראנקע נשמות טליען נאך קוים די לעצטע שוואכע פונקען פון זייער פערזונקענעם, אויסגעלאשענעם לעבען...

זיי גייען דא ארום אין איין אימפעט ארויף און אראפ, גיך און אהן אפהאלט, רעדען צו זיך און שרייען, לאכען, וויינען, זינגען אויסגעלאסענע גאסען-לידלעך קרימען זיך נאך דעם דאקטאר, וואס איז „משוגע אויף טויט", קרייען, ווי הענער, דעקלאמירען טראגישע מאנאלאגען פון טעאטער-שטיק, וואס זיי האבען אמאל געזעהן אין די געזונדע יאהרען, האלטען בלוטיגע רעוואלוציאנערע רעדעס, מאכען קאזשאלקעס, פעראורטיילען צו דער תליה די וועכטער מיט די בלויע קאשקעטען און ווייסע פארטוכער, אדער זיי שמייכלען גאר צו זיך, שטיל, מילד און פערטראכט — אין אנ'אויגענבליק פון ליכטיגער גליקליכער דערמאנונג, וואס פאלט צומאל פלוצים אריין אין זייער שוידערליכער פינסטערקייט, ווי איין איינציגער גאלדענער זונשטראל, וואס לויכט אויף אמאל צווישען גרויע כמארעס.

יאהר פאר יאהר, אין איינעם פון די ערשטע קאלטע, ווינטערדיגע אווענדען, פראוועט דאס דאזיגע שוידערליך-אידישע שטעטעל זיין טראדיציאנעלען באל מיט מוזיק און טאנץ. דער גרויסער, פראכטפול-דעקארירטער, בלוי-גאלדענער טעאטער-זאל איז איבערגעפולט מיט ליכט און מיט זיסע וואלצער-קלאנגען — און ביסלעכווייז קומען זיך צונויף די יום-טוב'דיג אנגעטועטע געסט, קאוואלירען און דאמען וואס פילען זיך היינט פריי און פייערליך, לייכט און דערהויבען, נישט-וויסענדיג, אז די וועכטער — דאס מאל אין פראקען און לאק-שיך — שטעהן אין אלע ווינקעלעך פונ'ם זאל, הערען און קוקען מיט זייערע שטרענגע בליקען און לאזען נישט אראפ קיין אויג פון די „געסט", וואס געהען ארום מיט געמאסטענע מאיעסטעטישע טריט און פיהרען ביי די איידעלע שפיץ-פינגער זייערע קעניגליכע דאמען...

מ'זעהט דא דער שטאלצען, שעהנעם קעניג פון טורקעסטאן און ארם נהרים, אויבער-פרינץ פון אמעריקא און גענעראל-קאמענדאנט פון אלע פעראייניגטע קרייץ-צוגען אין מזרח און אין מערב... ער איז מיט עטליכע יאהר צוריק נאך געוועזען א וואוילער יודישער יונגערמאן, א גאליציאנער משכיל און א פלייסיגער, איבערגעגעבענער שרייבער אין די גאזעטען וואס האבען זיך נישט פערשטאנען אויף זיינע „עצות" וועגען דער „רעפארם פון אונזער טעאטער" און וואס האבען איהר אהן רחמנות געגעבען אפגעזאגט עצה פאר עצה אין זייער גרויזאמען בריף-קאסטען...

איצט שמייכעלט ער, גנעדיג און זעהר לייטזעליג צו דער קאווקאזישער פירשטין כיענע מירעל איוואנאוונא — א ליטווישע סטודענטין, וואס איז מיט יאהרען צוריק קראנק געווארען פון ליבע... דער קעניג דערלאנגט איהר איידעל און צערטליך, דעם פיינעם פערלמוטענעם פעכער, פיהרט זי ארום איבער דעם זאל צווישען די טאנצענדיגע פארלעך, און בייזערט זיך שטרענג אויף זיינע פער'שכור'טע דינער און אומגעטרייע אדיוטאנטען, וואס האבען אריינגעלאזט אהער, אהן זיין וויסען, דעם ווילדען, שטורמדיגען פראלעטאריער טראצקי...

טראצקי אבער, א שטילער, געמיטליכער פראגער שוסטער, וואס איז געריהרט געווארען אביסעל צוליב די מורא'דיגע יסורים, וואס ער האט געהאט אויסצושטעהן פון זיין ווייב, די בייזע מרשעת און די שרעקליכע שיכורטע, — שטורמט גראד נישט, נאר ער דרייט זיך ארום צווישען דעם טאנצענדיגען עולם מיט א קליינעם לאטיינישען טרוים-ביכעלע אין האנד, זאגט מילדע און ווייכע שוסטערשע נביאות'ן און ער חזר'ט איבער זייער אלטע, צוגעגעסענע מעשיות וועגען די זיבען פעטע קיה פון פרעה מלך מצרים. וואס קאנען איהם נעבעך נאך אלץ נישט ארויס פונ'ם קאפ מיט וועלכע ער קאן אבער לחלוטין קיין שום איינדרוק נישט מאכען אויף די איבעריגע שטאלצע מאיעסטעטישע געסט.

דער „סטאר" פונ'ם באל איז אהן א ספק דער קייזער ווילהעלם מיט זיינע אויפגעשטעלטע שטייפע און שארפע וואנצעס, ווי די מעסערס, מיט וועלכע ער דעראבערט זיך אין שטורם די הערצער פון דעם שיינעם געשלעכט... ער שרעקט אלעמאל איבער דעם גאנצען זאל מיט זיין בייזען, הייזעריגען האווקען און ער דראהט מיט א נייער מלחמה, אויב מ'וועט נאך אמאל דערוועגען זיך, צו פער'סמ'ען זיינע יאלעווקעס... ער איז געוועזען א קצב אין דער היים און א ווילדער שלעגער — און ער האט די שוידערליכע מיאוס'ע טבע, אנצוכאפען פלוצים דעם אלטען איינגעבויגענעם קלעמאנסא אויף א פערבארגענעם ארט און איהם דארט ווייה טאן אזוי גרויזאם און מערדערליך, אז יענער פאלט נעבעך אין חלשות.

שוין וואקסען אויס נעבען איהם צוויי וועכטער און טון איהם אן דעם צוואנג-קארסעט איבער זיין שיינעם עלעגאנטען פראק. ער האט זיך נישט געהאלטען אין דער מעלה, האט נישט דערפיהלט זיין צוואג זיך אויפצופיהרען „לייטיש," ווערט ער טאקע דערפאר באלד ארויסגעפיהרט פונם זאל און צוריקגעבראכט אין זיין פאוויליאן...

די מוזיק שפילט לייכטע זיסע וואלצער-מעלאדיעס און די ארימע פרינצען און פירשטינס, לופט-פליהער און מאנאליזאס, פויפסטען, קורטיזאנער, קינסטלער, גראפינעס און די אנדערע איידעלע געסט טאנצען מיט געמאסטענע קעניגליכע בעוועגונגען, שמייכלען קאקעטיש צו דער צארטער, פערפיהרערישער קייזערין פון כינע, וואס טראגט ארום דערפרישונגען אין זאל און וואס מוז זיך נעבעך דאס מאל אויפ'ס ניי אפווישען דעם צלם פון איינגעמאכטס, וואס די הויכע געסט שמירען איהר אן אויף דעם שיינעם שלאנקען האלז.

מ'גרייט זיך צום סוף. עס הערען זיך די לעצטע קלאנגען פון דער מוזיק און דא און דארט פאלט עס פלוצים אויך איין איינעם א פירשט אדער א נביא, צו קרייען ווי א האהן צו הירושען, מעקען, גראגערן, טרומייטערן אין דער פויסט אריין, אדער מאכען סתם א פלינקען, יונגעלישען קאזשאלקע אויפ'ן גלאטען טאנץ פערקעהרט, זיי האבען, ווייזט אויס, שוין גענוג פון דער „שמחה" און זיי פילען זיך מן-הסתם אויך נישט איבעריג בעקוועם אין די עלעגאנטע באל-קליידער, — וועלכע זיי טראגען שוין א גאנצען אווענט—כאטש אהן קעלנער און אהן שנפסען...

א בלאנקער, פראסטיגער נאכט-הימעל הענגט איבער שטיינהאף, איבער דעם דאזיגען אידילישען שטעטעל, וואס זיינע הויכע שטיינערנע פארקאנעס שליסען אפ פאר דער געזונטער פרייליכער וועלט אזוי פיל וויטאג און אומגליק... ביסלעכווייז ליידיגט זיך אויס דער בלוי-גאלדענער טעאטער-זאל, וואס האט א שעה בייט אריינגעגאסען אזוי פיל ליכט און פרייד אין די פערטונקעלטע, קראנקע נשמות פון זיינע שוידערליך אויסגעלאסענע טאנצענדיגע געסט, וואס ווערען איצט איינציגווייז צוריקגעפיהרט אין זייער אלטען, אייביגען אומגליק אריין, אין דער פינסטערקייט פון זייער פערזונקענעם, אויסגעלאשענעם לעבען...

א—ץ.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-31.
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

Dr. RÓŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
צוריקגעקעהרט.
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98
נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
וענערישע און האר-הויט-קראנקהייטען. מענער שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (אפר אויספאל). רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 שבתים
דאמען פון 4—5 נאכמ.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמ.

ווענדונג צו די ה"ה מחותנים
פון די בעוואוסטע מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע

דערמיט האבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי-שמחות געפל. מיטצוטיילען, אז צוליב דעם, וואס מיר ווערען נישט צו דער געהעריגער צייט פון די ה"חותנים געוואויר וועגען אייערע אלע שמחות און חתונות און דורך דעם פאסירט גאנץ אפט, אז די בעלי שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואס מיר קומען נישט צו דער פינקטליכער צייט אנצונעהמען די בעשטעלונגען. דעריבער בעטען מיר אלע מחותנים געפל. אונז צו לאזען וויסען גענוי די טערמינען, כדי צו קענען ווי געהעריג צופרידענצושטעלען די בעלי-שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאם צו מאכען די געעהרטע ה"ה מחותנים, אז מיר נעהמען ביי קיין פאל נישט אן קיין שום פערוויילונגען, וואס קענען זיין פערבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האפען מיר, אז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג' בעלי-שמחות. מיט אכטונג

מוזיק-קינסטלער **געבר. טויבע.**

אנמעלדונגען נעהמען אויף: ע. טויבע, ווסכאדניא 18; ק. טויבע, נאוואָ-צעגעלניאנא 22 ; י. טויבע, אלעע 1. מאי 18.

בעמ.: מעסיגע פרייזען! פאר אונבעמיטעלטע — אויסנאהמס-פרייזען!

אין די ציין פון טיגער

סענסאציאנעלער ראמאן

פון מארים לעבלאן

(69

דער צופאל האט, ווייזט אויס, געוואלט — האט סוּיווער פארטגעזעצט — אז פונקט איז עס געוועזען אין א הערליכען זומער-אווענד און מאריא-אננא איז געשטאנען אין פענסטער פון איהר צימער. זי האט מיך דערזעהן און דערקענט. איך בין געוועזן זיכער אין דעם, און די פיס האבען מיר אנגעהויבען צו ציטערען און וואקלען זיך.

געוועזן איז עס דינסטאג, און פון יענעם טאג אן האב איך יעדען דינסטאג ארום עלף א זייגער געמאכט א שפאציר אונטער די פענסטער פון מאריא-אננא פאוויל.

און כמעט יעדען מאל איז זי געשטאנען אין פענסטער, געבענדיג מיר דערמיט אנ'אונגעהויערע אונערוואטעטע פרייד.

— שנעלער! שנעלער... צו דער זאך! — האט פערענא איבערגעשלאגען — יעדע רגע איז טייער!

— שנעלער קאן מען נישט רעדען. יעדעס ווארט מיינס איז געוואויגען און געמאסטען. איך קאן גארנישט איבערהיפען, ווייל נישט אין די בעזונדערע פאקטען וועט איהר געפינען אנ'אויפקלעהרונג, נאר אין דער גאנצער זאך, וואס איז געקניפט און געבונדען פון קליינע פרטים, וועלכע האבען איינער מיט דעם צווייטען א שייכות. דארט ליגט דער אמת פערבעהאלטען.

— דער דאזיגער אמת זאל, הייסט עס, דערווייזען אייער אומשולדיגקייט?

— די אומשולדיגקייט פון דער פרוי פאוויל.

— איך צווייפעל אבער נישט אין איהר.

— וואס טויג עס אבער, אז איהר קאנט איהר אונשולדיגקייט נישט דערווייזען?!

— אייער זאך איז צו שאפען מיר די בעווייזען...

— די בעווייזען וועל איך אייך נישט שאפען, ווייל איך האב זיי נישט.

— וואס הייסט? און איהר ווילט, אז איך זאל אייך גלויבען? — האט פערענא אויפגערעגט אויסגערופען — ניין!.. טויזענד מאל ניין!.. אויב איהר וועט מיר נישט שאפען פולשטענדיג איבערציינענדע בעווייזען, וועל איך קיינמאל נישט גלויבען אין אייערע רייד!

— איהר האט דאך אבער געגלויבט אין דעם אלעם, וואס איך האב ביז איצט געזאגט! — האט רוהיג אפגעענטפערט סוּיווער.

דאן לואי האט נישט געלייקענט.

ער האט א קוק געטון אויף פלארענציא לוּיוואסער און איהם האט זיך אויסגעוויזען, אז זי האט צוריק געקוקט אויף איהם מיט ווייניגער שרעק, און ווי וועלענדיג, ער זאל זיך שטיצען אויף דעם איינדרוק, וואס ער האט בעקומען פון סוּיווערס רייד.

ער האט דעריבער אויסגעשעפטשעט:

— רעדט ווייטער!

— מיר דערנעהענטערען זיך טאקי צו די וויכטיגסטע געשעהענישען - האט סוווער ווייטער גערעדט — די דאזיגע געשעהענישען וועלען אין אונזער נייער ווירקליכער בעלייכטונג דערווייזען אונזערע גוטע כונות.

דער שלעכטער גורל האט געמאכט, אז בעת איין שפאציר אין די אלעען פון בולאנער וועלדער איז מיר ענטקעגענגעקומען היפאליט פאוויל.

מחמת פארזיכטיגקייט האב איך דעריבער געביטען מיין וואוינונג, און איך האב זיך אריבערגעצויגען אין דעם הויז אויף בולוואר וואלאך, וואו פלארענציא האט מיך עטליכע מאל בעזוכט.

מיר האבען זיך איבער אייך דערפון שנעל אפגעזאגט און קארעספאנדירט „פאסט-רעסטאנט".

א פולשטענדיג בערוהיגטער האב איך אין דער איינזאמקייט געארבייט, אין שטילקייט און זיכערקייט, און פאר גארנישט מורא געהאט. דעריבער טאקי איז ווי א דונער פון לויטערען הימעל אראפגעפאלען אויף מיר דאס אומגליק.

ווען דער פאליציי-פרעפעקט מיט די אגענטען איז מיך געקומען ארעסטירען, האב איך זיך פון זיי דערוואוסט, אז מ'האט דער'מארדעט היפאליט פאוויל מיט עדמונד'ן, און וועגען דעם אז מען האט ארעסטירט מיין געליבטע מאריא-אננא.

— דאס איז אונמעגליך!— האט דאן לואי ווידער אויפגעערגט אויסגערופען — די אלע זאכען זענען אלעמען בעקאנט געווען מיט צוויי וואכען צוריק, און איהר האט נישט געקאנט וועגען זיי נישט וויסען.

סוּיווער האט דערויף ענערגיש געענטפערט.

— איך האב דאך נישט געוואוסט! הגם איך וועט זיך עס אויסווייזען פאר אונמעגליך, נאר איך לייען פארט קיינמאל נישט קיין צייטונגען, איך האלט עס פאר אנ'אומזיסטען פטר'ן צייט, מחמת איך האב פיינט פאליטיק בתכלית השנאה, און איך פערטראג נישט קיין רכילות.

פון דער אנדער זייט — האב איך אין טאג פונ'ם מארד מודיע געווען פלארענציא'ן, אז איך פאהר ארויס אויף עטליכע וואכען.

איך האב זיך אבער איבערלייגט און פערבליבען אין פאריז, נישט געבענדיג איהר וועגען דעם צו וויסען.

איבערצייגט אין דעם, אז איך בין אוועקגעפאהרען, און נישט וויסענדיג, וואו זי האט מיך צו זוכען, האט זי, זעלבסט-פערשטענדליך, נישט געקאנט מיר מיטטיילען וועגען דעם פערברעכען און וועגען דעם ארעסט פון מאריא-אננא'ן, ווי אויך נישט וועגען דעם, אז מ'האלט אין איינעם זוכען דעם „פערשוין מיט'ן העבאן-שטעקען".

(פארטזעצונג קומט).

ליטע שאפט א האנדעלס-פלאָט

די ערשטע שיף ווערט געקויפט איז שוועדען.

ריגא, 13 (ספּ. טעל.) די ליטווישע פרעסע רעדט ארום דעם ענין וועגען בויען א האנדעלס-פלאָט. אין דער קאָוונער אינדוסטריע- און האנדעלס-קאַמער איז פאָרגעקומען א זיצונג, אין וועלכער ס'האָבען אנטייל גענומען די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס פון לאַנד. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו קויפען די ערשטע שיף פון 500 טאָן אין שוועדען.

דער קאָנסול ריישיס איז בעפולמעכטיגט געוואָרען אָרגאַניזירען א זאַמעל-אַקציע אויף צו שאַפען א ליטווישען האַנדעלס-פלאָט.

יודען דארפען זיך בעמיהען לעבען בשלום מיט די פּאָליאַקען און אוקראַינער.

פּראָגראַם - רעדע פון ד"ר לעאָן רייך.

לעמבערג, 13 (א.וו.) לויט דער איניציאַטיוו פון קאָמיטעט פון דער אינטעליגענץ, איז דאָ פאָרגעקומען אַ וואַהל פערזאַמלונג, אויף וועלכער עס איז אַרויסגעטראָטען מיט אַ רעפעראַט ד"ר רייך. דער רעדנער האָט צוו. אַנר. ערקלערט, אַז ער האַלט פאַר נויטיג איינצופיהרען טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע פאַר די מינדערהייטען, וועלכע דאַרף אָבער אַזוי איינגעאָרדענט ווערען, אַז זי זאָל נישט בעעולה'ען די יודען.

אָפּשטעלענדיג זיך אויף די אויפגאַבען פון'ם נייעם סיים, האָט דר. רייך אָנגעוויזען, אַז ס'איז נויטיג צו ערלעדיגען די וואַהל - אָרדינאַציע צו די זעלבסטפערוואַלטונגען, רעפאָרמירען ראָם שטייער־סיסטעם, קודם כל ראָם אומזאַץ־שטייער. די יודען וועלען האָבען דורכצופיהרען אַ קאַמף פאַר דער קהלה סובסידיעס פאַר פּראָפעסיאָנעלע שולען און די פולשטענדיגע אָפּשאַפונג פון נומערוס קלויזוס.

ד"ר רייך האָט פערענדיגט זיין רעדע אַז די יודישע פּאָליטיק דאַרף שטרעבען צו אַ פרידליכען צוזאַמענלעבען מיט די פּאָליאַקען און אוקראַינער.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראָדערזאָהן, ל. בראַנם, ח. י. בזשוזסטאָווסקי, ב. זינגער
פערזאָנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוקטיוו - קאָאָפּעראַטיוו מיט פאַי - האַפטונג.

משה פּראָסטיג ז"ל.

סאַן-רעמאָ, 13. (ספּ. טעל.) דאָ איז אין עלטער פון 41 יאָהר געשטאָרבען דער געוועזענער סיים-דעפּוטאַט רעדאַקטאָר משה פּראָסטיג.

* * *

דער טעלעגראַף האָט געבראַכט די טרויעריגע ידיעה, אַז אין סאַן-רעמאָ איז נאָך אַ קראַנקהייט פון אַ פּאָר חדשים געשטאָרבען דער געוועזענער סיים-דעפּוטאַט, רעדאַקטאָר פון לעמבערגער „מאָרגען", ד"ר משה פּראָסטיג.

משה פּראָסטיג איז געבוירען געוואָרען אין 1887 יאָהר ביי אַ יודישען שענקער אין זשולקעוו. ער האָט געענדיגט דאָס גימנאַזיום און האָט שפּעטער בעענדיגט דעם יורידישען פאַקולטעט אין לעמבערג און נאָך שטאַרקער זיך פּערפּולקאָמט דורך זעלבסטבילדונג.

שוין אין די יונגע יאָהרען האָט ער זיך פערנומען מיט געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט. נאָך אַלס גימנאַזיסט האָט ער זיך אָנגעשלאָסען אָן די פּועלי-ציון אין עסטרייך. אָבער נאָך דעם בעשלוס פון דער 2-טער פּועלי-ציון וועלט-קאָנפערענץ, אַז פּועלי-ציון קענען נישט געהערען איינצייטיג צו אַנדערע ציוניסטישע גרופּירונגען. איז ער אַרויסגעטראָטען פון פּועלי-ציון און האָט געפיהרט זיין ציוניסטישע טעטיגקייט צוזאַמען מיט אַדאָלף שטאַנד און ראַבערט שטריקער.

אין 1908 י. האָט ער צוזאַמען מיט ברייטערן אָרגאַניזירט אין ווין די דע־מאָגסטראַציע פון 30.000 שענקער.

בעת דער מלחמה איז ער גענומען געוואָרען אין געפאַנגענשאַפט און עטליכע יאָהר פערבראַכט אַלס געפאַנגענער אין ענגלאַנד.

משה פּראָסטיג איז געווען כמעט דער איינציגער זשורנאַליסט אין גאַליציען, וואָס האָט בעהערשט אַ שעהנע און ריינע יודישע שפּראַך. ער האָט אָנגעהויבען זיין זשורנאַליסטישע טעטיגקייט אין לעמבערגער „טאָגבלאַט" אונטער דער רעדאַקציע פון קליינמאַן. לעצטענס האָט ער איבערגענומען די רעדאַקציע פון „מאָרגען" ער איז אויך געווען רעדאַקטאָר פון „מוריה".

ד"ר משה פּראָסטיג איז אין 1922, געוועהלט געוואָרען פון גאַליציען (וואהל-קרייז 48) אַלס סיים-דעפּוטאַט פון די מזרח-גאַליציאַנער ציוניסטען דאָ האָט ער זיך אַרויסגעוויזען אַלס גלענצענדער פינאַנסיסט, איז געוועהלט געוואָרען אין דער בּיודזשעט-קאָמיסיע פון סיים.

אין זיין פּאָליטישער ליניע איז ער געווען נאָהנט צו די יודישע דעפּוטאַטען פון קאָנגרעס פּוילען און בעת די סכסוכים אין קאָלאָ געהערט צו דער גרופּע גרינבוים—האַרטגלאַס. פּראָסטיג האָט אויך גערייזט. ער האָט בעזוכט אַמעריקא, א"י.

מיט עטליכע חדשים צוריק איז ער קראַנק געוואָרען און איז אַרויסגעפאָהרען זיך צו היילען קיין סאַן-רעמאָ. איצט איז פון דאָרט אָנגעקומען די טרויעריגע ידיעה וועגען זיין טויט.

זאָל איהם די ערד גרינג זיין!

זיג פון ליבעראַלען אין ענגלאַנד.

לאָנדאָן 13 (א.וו.) אין פּירשטענטום לאַנקאַסטער האָט בעת די צוגאָב-וואַהלען געזיגט דער ליבעראַל סטעפענזאָן וועלכער האָט בעקומען 14,500 שטימען. דער קאָנסערוואַטיווער קאַנדידאַט האָט בעקומען 12,800 שטימען און דער קאַנדידאַט פון דער לייבאָר-פּאַרטיי—6,100 שטימען. ביז איצט פלעגט אין דעם וואַהל קרייז געוועהלט ווערען אַ קאָנסערוואַטיסט.

פרויען שטים-רעכט אין ענגלאַנד.

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.) אין פּאַרלאַמענט האָט פּרעמיער באַלדווין ערקלערט, אַז דער געזעץ-פּראָיעקט וועגען רעפאָרמירען דאָס וואַהל-רעכט זעהט פאָר פאַר די פיל-יאָהריגע פרויען-שטים-רעכט שוין בעת די נייעסטע וואַהלען.

Dr. RACHELA LEWI
ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקה' טען
פּאַנסקאַ 24, טעל. 42-72.
נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

אַ גרויסער אויסוואַהל פון
שייטלען
נייעסטע-מאָדערנע
פּאַלקעס און האַלבע פּאַלקעס
צו בעקומען קאַמיענאַ 5
2-טען הויף, 2. שטאָק ביי פּאָרזשוצקי.

גאַנץ לאָדז
האָט זיך שוין איבערצייגט, אַז די ביליגסטע קוועלע פון
עלעקטרישע לאַמפּען
זשאַרובקעס
„Philips" i „Osram"
און פון זעמטליכע עלעקטר. מאַטעריאַלען צו פאַבריקס-פּרייזען איז נור בּיי
מ. זענדעל — וואָלנאָשטשי 9 — פּראַץ
בעמ.: מ'נעהם אָן אַלערליי עלעקטרישע אינסטאַלאַציעס און רעפּעראַטורען.

BERLITZ-SCHOOL
NOWE KURSY w tym tygodniu,
ENGLISH — przez ANGLIKÓW
FRANÇAIS—przez FRANCUZÓW
DEUTSCH — przez NIEMCÓW
Najlepsza konwersac. metoda.—Najlepsi profesorzy.—Najszybsze rezultaty.—Małe grupy.—Lekcje prywatne. — Korespond. Handlowa.
Zapisy od 10—1½ i od 4—8
PIOTRKOWSKA 39, fr.
976

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען פון שמשענקעס, גומען, דזשאָנסלעס, צאָהן פּלאָמבעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 וואָכענטאָג און יום-טוב פון 10—12

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפילים, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכקייט
נעמט אָן פון 5—9 אָוונד

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-באַשטראַלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אָוונד.
רעמטשניצע פּרייזען.

---

2 צימער
און אַ קיך
איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען אין דער געגענד פון אַלטשטאָט. — צו ערפאָהרען בזשעזשינער 4 (אין שענק). מעקלערס געוואונשען. 120

לעכער
צו נעהמען אויף דער מאַשין ווערען אָנגענומען ביי
ג. נאָרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

היינט צום, עצטען מאָל
דאָס גרעסטע אָנערקענטע פילם מייסטערווערק
בּן=חור
אין דער הויפּט-ראָלע: **Ramon Novarro**
אָנהויב 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

קינאָ „סירענאַ"
37 אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37
טעלעפאָן 48-49.

אַנאַנס! פון מיטוואָך טיראָלאַנישער ציריק
דאָס סענסאַציאָנעלע בילד—דער אויטענטישע אויפנאַהמען פון גרויזאַמען וועלט=קריג.
אין בילד נעהמען אַנטייל: לייבען, טיגערס, מאַלפּעס און פערשידענע ווילדע חיות.

אַ יונגערמאַן מיט 5-קלאַס. בילדונג, זוכט וועלכען ס'איז פּאָסטען, ס'קען אויך זיין אויסווערטס. כ'בעזיץ ערשט-קלאַסיגע רעפערענצען. אויף פערלאַנג—קען איך בעלעגען קויציע. אָפערטען אין אַדמ. אונטער „Zdolny" 114

טיכטיגע
אינקאַסענטען(קעס)
ווערען געזוכט
אין פעראיין „הכנסת חתנים וכלות" פּיעטריק. 59
צו מעלדען זיך פון 10—2 בייטאָג און פון 5—7 אָוונד.

וויכטיג פאַר בעל=שמחות
איך גיב אויף אָפּנוץ
געפעסער, גאָפּעל, לעפעל, מעסער, וויגער שטיהל א. אַז. וו. צו ביליגע פרייזען! עכט כשר!
מיט אַכטונג **פרידוואַלד,**
פּאָלודניאָווא 10.
בעמ.: דער זאַל ווערט אויך אָבגעגעבען אויף חתונות.

וויכטיג פאַר הויז= און פאַבריק=בעזיצער!
איך, לאַנגיעהריגער בוי=אונטערנעהמער
לעדער, פּיראַמאָוויטשאַ 12
איבערנעהמע זעמטליכע **בּויען** פון די גרעסטע ביז די קלענסטע אויף אייגענע רעכנונג, ווי אויך אויף רעכנונג פון בעזיצער מיט די רעעלסטע אויספיהרונג און לייכטע בעדינגונגען, ווי אויך זעמטליכע רעמאָנטען פון גרויס ביז קליין, ווי אויך פראָנט=פּוצען מיט אייגענע מאַטעריאַלען. סאָלידע אויספיהרונג און שנעל!
שפּיצען און קאָסטען=אַנשלעגע גראַטיס.

אַ רושאַנדצע
זוכט אַ חויז צו פערוואַלטען פאַר בלויז מעלדונקעס. ערלעדיגט אַלע שריפטליכע אַרבייטען, בעקאַנט אין אָגרושעניעס. צו ערפאָהרען ביי וואַקסמאַן, לאָדז, בּאַרישאַ 12 ביי דער אַלעקסאַנדראָווסקאַ אין קאַלאַניאַר-געוועלב. 112

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ שמערצלאָזיגע ציינער און מויל-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-באַשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אין אָוונד. צו ביליגע פּרייזען. 1484
צוריקגעקעהרט.

קוואַליפיצירטע
דאַמען-מאַגאַזין-שניידערס
(האַנד=נייערס)
ווערען פון זאָפאָרט געזוכט אין קאָנפעקציאָנס-געשעפט ד. לענגאַ פּעטריקאָווער 6

אַ שטאָפּעריי
נעהמט אָן צו שטאָפּען פערשידענע סחורות צו מעסיגע פּרייזען.
פּיעטריקאָווער 88 ביי לאַנדוי. 110

טאַמבּאָרירער געזעלען
ווערען פון זאָפאָרט געזוכט
פּיעטריקאָווער 59 ביי גאַלדראַניך. 116

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לובּימש	הויט- און געשלעכט-קר.	12—1
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גײסטיגע קר.	12½—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12—1
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורט-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג—ווייזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ווי אויך אַ דענטיסטישער קאַבינעט.

ד"ר זילבערשטיין	צאַהן-אַרצט	10—2 נם.
ד"ר לאָזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאַהן-אַרצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. אַ. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski [illegible] Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.